

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 600 F per jaar

Postcheckrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie : Prof. Mr. Ridder René VICTOR, Justitiestraat 21, Antwerpen

Plechtige openingszitting van de Conferentie der Jonge Balie te Dendermonde
op 16 december 1967

Enkele burgerlijke gevolgen van de wet op de Jeugdbescherming

Rede gehouden door Mr. Alex. WIEMEERSCH, advocaat te Sint Niklaas

A. Inleiding.

De Wetgever heeft bij de totstandkoming van de wet van 8 april 1965 de maatregelen voorzien, die ter bescherming en ten aanzien van de minderjarigen kunnen genomen worden.

Door de snelle evolutie en het voortdurend veranderend beeld van de maatschappelijke instellingen, door de schokkende gebeurtenissen in de wereld als gevolg van wetenschappelijke opzoekingen en ontdekkingen en van internationale conflicten, ondergaat niet alleen onze ganse maatschappij diepgaande wijzigingen, maar ondergaat ook haar eerste cel, namelijk het gezin, invloeden.

Het was dan ook de grootste betrachting van de Wetgever de kinderen, die deel uitmaken van het gezin te beveiligen.

De toestand van het kind is drieërlei :

1. het kind is een rechtssubject, dat bescherming behoeft,
 2. het kind moet aangezien worden als lid van het gezin, waarop de ouders aanspraken kunnen doen gelden,
 3. het kind is een lid van de maatschappij, zodat de tussenkomst van de Staat, ingegeven door zijn bekommernis voor elke burger, verantwoord is,
- Om de burgerlijke toestand van het kind te kunnen benaderen, dient men uit te gaan van het gezag, dat over de kinderen uitgeoefend wordt, namelijk de ouderlijke macht.

Volgens de klassieke leer is de ouderlijke macht het geheel van rechten en plichten, welke de wet aan de ouders toekent op de persoon en op de goederen van het niet geëmancipeerde kind, in zijn belang en tot zijn bescherming en beveiliging.

De machten, die aan de ouders gegeven worden, zijn geen rechten, maar middelen om hun taak te vervullen ⁽¹⁾.

De rechterlijke macht zal nu, meer dan vroeger, de

ouders bijstaan, hun inzichten nagaan en bij grote uitzondering hun bedoelingen ontzenuwen om een andere beslissing in de plaats te stellen, — de rechterlijke macht heeft een verdere opdracht, namelijk een scheidsrechter te zijn voor de conflicten en meningsverschillen tussen de ouders betreffende de kinderen.

De wijzigingen die aan het Burgerlijk Wetboek door de Wet van 8 april 1965 aangebracht zijn geworden, in verband met de burgerlijke status van de niet ontvoogde minderjarige kinderen, dienen benaderd te worden door de bestanddelen die de ouderlijke macht bevatten.

In meer brede zin, bestaat de ouderlijke macht uit bevoegdheden aan de bloedverwanten in de opgaande lijn toegekend ten aanzien van hun afstammelingen, bevattende onder meer, het geven van toestemming tot huwen, de voogdij, de woonplaats.

In meer enge zin bestaat de ouderlijke macht uit de bewaking en opvoeding, het beheer en genot over de goederen van de niet ontvoogde minderjarige kinderen.

De belangrijkste wijziging in het Burgerlijk Wetboek, in verband met de ouderlijke macht is wel, dat deze voortaan zal uitgeoefend worden door de beide ouders gezamenlijk, met dien verstande, dat aan de moeder de mogelijkheid wordt gegeven om zich tot de Jeugdrechtbank te wenden, ingeval ze niet akkoord gaat met haar man, wiens opvattingen bij meningsverschillen doorslaggevend zijn.

B. De ouderlijke macht in enge zin.

Beschouwen we de toestand van de minderjarige die verblijft bij zijn ouders, die samenwonen.

I. Bewaking en opvoeding.

De twee eerste onderdelen van de ouderlijke macht in

enge zin, de bewaking en de opvoeding, bevatten, enerzijds de rechten en de machten van de beide ouders op de fysische persoon van het kind, met mogelijkheid het kind bij zich te houden, in zijn dagelijks onderhoud te voorzien en anderzijds de verplichting van de beide ouders te zorgen voor de intellectuele en morele persoonlijkheid van het kind, met daarbijaansluitend, het tuchtigingsrecht.

In gemeen overleg zullen de ouders over de dagelijkse en meer voorkomende zaken van opvoeding een beslissing nemen. Het is de samenwerking en de eendracht van de ouders, die vooralsnog de stevigheid moet uitmaken van het gezin en van het huwelijk.

De wil van de vader zal van doorslaggevende aard zijn wanneer juist door een vlugge en autoritaire beslissing het gezag bevestigd moet worden.

Op verzoek van de moeder, zal de Jeugdrechtbank de meningsverschillen tussen ouders omtrent, ondermeer, de godsdienst en studies van de kinderen moeten beslechten. Het verzoek van de moeder zal geen gehoor vinden, wanneer het futuliteiten betreft.

De bewaking en de opvoeding brengt voor de ouders een verantwoordelijkheid mede. Op grond van art. 1382 en 1384 van het B.W. kan aan de ouders een slechte bewaking of opvoeding aangewreven worden. De geleederte partij kan zich op deze artikelen beroepen. Wanneer zij zich enkel zou beroepen op art. 1384 van het B.W., dan zal de moeder, ondanks het feit dat ze ook bekleed is met de ouderlijke macht, buiten zake gesteld moeten worden. Dit zal ook zo zijn, wanneer de kinderen bij haar verblijven en ze feitelijk gescheiden leeft van haar echtgenoot. Daar de verantwoordelijkheid samen moet gedragen worden, komt het aangewezen voor art. 1384 van het B.W. in die zin aan te passen. (2).

II. Het beheer.

Gedurende het huwelijk beheren de ouders, gezamenlijk, de persoonlijke goederen van hun minderjarige kinderen. Met een voorrang voor de vader en mogelijk verhaal van de moeder bij de Jeugdrechtbank.

De moeder wordt het medebeheer opgedragen. Dit medebeheer is wel een verder gevolg van de wet van 30 april 1958.

De dringende noodzaak van een aanpassing van het huwelijksvermogensrecht komt voorzeker hier tot uiting: enerzijds is de gehuwde vrouw bekwaam betreffende het beheer over de goederen van de kinderen, waaraan ze niet kan verzaken, daar het van openbare orde is, en anderzijds is ze onbekwaam, in acht genomen haar huwelijkskontrakt, nopens de goederen van de gemeenschap en haar persoonlijke goederen.

De ouders zullen gezamenlijk de minderjarige vertegenwoordigen in alle gerechtelijke en buitengerechtelijke rechtshandelingen. Voor een rechtsmacht zullen ze gezamenlijk dienen gedagvaard te worden of dienen ze samen de eis aanhangig te maken. Een eis tegen de vader alleen ingesteld, zal onontvankelijk verklaard worden wegens gebrek aan vereiste hoedanigheid, dus een gebrek aan bevoegdheid en niet van onbekwaamheid. Daar de ouderlijke macht de openbare orde betreft, zal dit middel ambtshalve door de rechter moeten opgeworpen worden (3).

Het gezamenlijk beheer kunnen we aan een paar praktische gevallen toetsen.

Gesteld dat de beide ouders gedagvaard zijn en de moeder weigert op te treden. Om alle belangen te vrijwaren treedt de vader alleen op. Er is dus een meningsverschil tussen de ouders nopens de verdediging.

Wanneer de moeder het meningsverschil niet aanhangig maakt bij de Jeugdrechter, zou de vader de belangen van het kind niet kunnen vrijwaren. Bij de wet wordt

aan de moeder geen verplichting opgelegd binnen een bepaalde tijd haar verhaal bij de Jeugdrechter uit te oefenen.

De oplossing zou moeten gevonden worden en de mogelijkheid gegeven aan de vader of aan de rechter, om de echtgenote een korte termijn van bedenktijd te geven om stelling te nemen, zodat, bij verstrijken van deze termijn, de vader alleen de verdediging zal waarnemen. Het vonnis, dat zal geveld worden, zou tegensprakelijk tegen beide ouders moeten uitgesproken kunnen worden (4).

Gesteld dat de vader een geding, namens een kind wil aanhangig maken en de moeder het niet eens is, dan zou de vader teneinde alle belangen te vrijwaren en de obstructie te ontkomen, zijn echtgenote een korte termijn van bedenking moeten kunnen geven. En na het verstrijken van de termijn ook mede namens zijn echtgenote het geding aanhangig maken.

Gesteld dat de echtgenote het niet eens is over de aanstelling van Burgerlijke Partij namens een minderjarige, dan zou de man, mits toekenning van een korte termijn aan zijn echtgenote, de mogelijkheid moeten hebben voor hen beiden op te treden.

Stellen we het dubbel beheer over de goederen van een minderjarige in verband met een rechtshandeling als bv. het afsluiten van een huur- of pachtkontrakt (5).

De moeder weigert het kontrakt af te sluiten, omdat ze van oordeel is dat de huurder het huis niet voldoende zal stofferen of het land verwaarlozen. De vader sluit het kontrakt af op grond van de mogelijkheid hem bij art. 389 B.W. gegeven. De moeder wendt zich tot de Jeugdrechtbank.

De gevolgen liggen voor de hand:

— heeft de Rechtbank nog de mogelijkheid, nadat het kontrakt is afgesloten, de moeder gelijk te geven?

De bedoeling van de Wetgever is geweest de voorrang aan de vader te geven opdat hij, na consultatie van zijn echtgenote, een bekwaam, degelijk en vertrouwenswaardig medekontraktant zou kunnen zijn. Verondersteld kan worden, dat het optreden van de echtgenote als talmend moet beschouwd worden, waardoor eventuele kansen bij het afsluiten van een voordelig kontrakt ontgaan en ook dat het beheer van de vader over de goederen van de minderjarige een remmend karakter heeft, met eventuele verwaarlozing.

Om die enkele redenen moet de vader bekwaam geacht worden het kontrakt af te sluiten.

Trouwens, kan de Jeugdrechter de gegrondheid onderzoeken van de vraag van de moeder, welke laatsttijdig werd ingesteld?

Er kan hier een aanknoping gemaakt worden met een onroerend goed, welk van de huwgemeenschap afhangt en door de man alleen verkocht wordt. De echtgenote bevindt zich voor een voldongen toestand en zal geen verhaal kunnen putten in art. 221 B.W.

Terzake heeft men de zelfde toestand. Art. 389 van het B.W. geeft in geen geval aan de moeder de mogelijkheid en de bevoegdheid toezicht uit te oefenen op de handelingen van haar man in verband met zijn beheer over de goederen van de minderjarige.

Wanneer de Jeugdrechtbank toch de gegrondheid van de rechtshandeling wil onderzoeken, zou ze daaromtrent onbevoegd zijn en een machtsoverschrijding begaan.

De enige mogelijkheid van verhaal kan gevonden worden bij de wilsgebreken en vooral bij het bedrog. In deze veronderstelling heeft de echtgenote de bewijslast, dat haar man, in samenspraak met de medekontraktant — terwijl beiden kennis hadden van haar verzet — in allerijl het kontrakt heeft afgesloten.

De rechtbank zal dan kennis kunnen nemen van het

verhaal van de moeder, die als werkelijke beheerder over de goederen van de minderjarige is opgetreden.

Aan de medekontraktant kan nooit de verplichting opgelegd worden voorafgaandelijk te onderzoeken of de beide echtgenoten het eens zijn met het afsluiten van het kontrakt en of de man eventueel alleen kan kontrakteren.

In dit verband is de verantwoordelijkheid van de instrumenterende notaris, openbaar ambtenaar, anders, vermits deze de verplichting heeft te onderzoeken of de beheerders het onder elkaar eens zijn en of de moeder al dan niet het verhaalrecht zal uitoefenen.

III. Het wettelijk genot.

Tijdens het huwelijk hebben de beide ouders het genot over de goederen van hun kinderen.

Dit genot kan vergeleken worden met een vruchtgebruik. Als tegenprestatie hebben de ouders de verplichting hun kinderen op te voeden.

Het wettelijk genot zal eindigen:

— wanneer de minderjarige de leeftijd van 18 jaar zal bereikt hebben;

— wanneer de minderjarige ontvoegd wordt vóór de leeftijd van 18 jaar.

— wanneer de ouders of een van hen uit de ouderlijke macht ontzet wordt;

— en tenslotte, wat nieuw is, wanneer de ouders uit de echt zijn gescheiden of gescheiden zijn van tafel en bed.

Deze laatste mogelijkheid, opgenomen in art. 386 B.W., ontnemt aan de zogenaamde onschuldige echtgenoot dit wettelijk genot en ook aan de vader of de moeder, die belast wordt met het onderhoud van de kinderen.

Er kan vastgesteld worden dat er enerzijds tussen de ouders, na echtscheiding, een gelijkheid zal bestaan, dat anderzijds de Wetgever een «ontmoedigende» faktor ten aanzien van de ouders heeft ingesteld en tenslotte, maar vooral, dat de belangen van de kinderen meer zullen gediend zijn, — trouwens, bestaat er tussen de ouders een gelijkheid, dan zullen ze misschien niet meer zoals voorheen, jegens elkaar een blijvende wrok koesteren, — en dan is er voor de «schuldige» echtgenoot geen reden tot afgunst of tot het idee van verongelijkt te zijn.

Het oud art. 386 van het B.W., in het laatste onderdeel, bepaalde, dat het genot ook ophoudt ten aanzien van de moeder ingeval zij een tweede huwelijk aangaat.

Het nieuw art. 386 B.W. heeft dit niet meer opgenomen en het nieuw art. 384 heeft dit expliciet veranderd: ofwel hebben beide ouders het genot, ofwel heeft de langstlevende van beiden het.

Derhalve is er een gelijkshakeling tussen de weduwnaar-vader en de weduwe-moeder, ook al gaat de moeder een tweede huwelijk aan.

Het was het louter feit, het aangaan van een tweede huwelijk, dat de weduwe-moeder het genot ontnam.

Men kan de mening toegedaan zijn, dat, gelet op de verandering van voormelde artt., de moeder, die een tweede maal in het huwelijk was getreden, het genot zou hernemen vanaf de inwerkingtreding van de Jeugdbeschermingswet, op 1 september 1966 voor toestanden van genieten in de toekomst. Bijvoorbeeld: de vader overlijdt wanneer het kind 12 jaar is, — op het ogenblik dat de moeder een tweede huwelijk aangaat is het kind 14 jaar, — op de leeftijd van 16 jaar is de voormelde wet in werking getreden.

In dit geval zou de moeder het genot over de goederen van het kind verloren hebben, vanaf zijn leeftijd van 14 jaar en ingeval nieuwe toestanden intreden na de leeftijd van het kind van 16 jaar — in werking treden van de nieuwe wet — het genot herkrijgen tot de maximum leeftijd van 18 jaar.

Op grond van de algemene principes van het B.W. moet

dit verworpen worden: de burgerlijke wetten gelden voor de toekomst en voorzien geen retroactiviteit.

De wet van 8 april 1965 heeft ook geen enkele retroactiviteit op dit punt voorzien.

Tot over enkele jaren zal er, betreffende het genot over de goederen van de minderjarigen, een onderscheid moeten gemaakt worden tussen de weduwen-moeders die een tweede huwelijk hebben aangegaan vóór 1 september 1966 en die door het enkel aangaan van dit huwelijk, het genot hebben verloren en anderzijds de weduwen-moeders die na de inwerkingtreding van de wet een tweede huwelijk hebben aangegaan en die het genot zullen behouden.

IV. De aanwending van geldsommen.

Voortaan kunnen voorwaarden gesteld worden betreffende het ontvangen van geldsommen, die aan minderjarigen toekomen.

Oorspronkelijk bedoelde de Wetgever enkel de kapitalen van een bestendige invaliditeit ⁽⁶⁾. Nadien werd het begrip uitgebreid tot alle mogelijke uitkeringen voor mindervaliditeit, voor arbeidsongeschiktheid en arbeidsongevallen ⁽⁷⁾. Ten slotte werden alle geldsommen beoogd ⁽⁸⁾.

Het beoogde doel van de wetgever kan lovenswaardig geacht worden, omdat terecht de vraag kan gesteld worden wat er gebeurt met de gelden die aan de minderjarigen toekomen en omdat vermoed kan worden dat er na enkele jaren weinig of niets van overblijft ⁽⁹⁾.

Doordat art. 389 B.W. aan de Rechtbanken de mogelijkheid heeft gegeven voorwaarden te stellen betreffende de manier waarop zulke kapitalen die aan minderjarigen toekomen moeten worden geplaatst, wordt er onbetwistbaar afbreuk gedaan aan het beheer van de ouders. Het ontvangen van gelden, het plaatsen en wederbeleggen in al dan niet onroerende goederen of roerende schuldvorderingen, zijn daden van beheer, welke nu aan de ouders kunnen ontzegd of minsten gecontroleerd worden.

Er kan wel voorgehouden worden dat de Rechtbanken enkel de aanwending bepalen en de ouders verder het genot zullen behouden.

Maar het aanwenden zelf behoort tot het beheer.

De ouders, de zogenaamde vruchtgebruikers over de goederen van de minderjarigen, tot deze maximum 18 jaar zijn, kunnen in het genieten geschaad worden, doordat de Rechtbank hen verplicht een aanwending te doen, die hun zeker niet gunstig kan zijn.

Noch de belangen van de ouders noch de belangen van de minderjarigen mogen geschaad worden.

Volgens de letter van de wet, zou de opgelegde aanwending slechts uitzonderlijk mogen zijn, namelijk wanneer gevreesd kan worden dat de gelden niet aangewend worden in het belang van de minderjarigen.

Door aanwenden zou verstaan dienen te worden, niet het besteden van de gelden voor het dagelijks onderhoud van de minderjarige — daarvoor moeten de ouders zelf instaan — maar het beleggen van de gelden ten gunste van de minderjarige, zodat het kind, wanneer het de volle leeftijd van 18 jaar zal bereikt hebben, de oorspronkelijke som of de waarde ervan, gaaf zal kunnen ontvangen.

De vrees voor slechte aanwending kan op drie manieren geïnterpreteerd worden:

— het eerste uiterste geeft aan de Rechtbanken de mogelijkheid de verplichting op te leggen van alle mogelijke gelden aan te wenden. Als gevolg hiervan zou er steeds en voortdurende controle uitgeoefend worden door de Parketten op de gelden en ontstaat er een inmenging in het gezinsleven ⁽¹⁰⁾;

— het andere uiterste geeft aan de ouders de moge-

lijkheid de gelden naar goedgevonden aan te wenden en slechts wanneer zou blijken dat de gelden slecht geplaatst werden of verminderen zou kunnen opgetreden worden. Hier stelt men de Rechtbanken voor een voldongen feit; — tenslotte de midden-oplossing, het voorafgaandelijk vermoeden van slechte aanwending, met het verzoek waarborgen te stellen.

Deze midden-oplossing is wel volgens de geest van de Wet. Uitzonderlijk zouden de Rechtbanken de aanwending moeten bevelen. Op elk ogenblik, wanneer de feitelijke toestand het rechtvaardigt, moet opgetreden worden.

Door de Prokureurs-Generaal is aan de Parketten gevraagd geworden de nodige inlichtingen te verzamelen nopens het gevaar dat zou kunnen bestaan bij de uitbetaling aan ouders van geldsommen ten gunste van minderjarigen. Er wordt gevraagd de Rechtbanken te verzoeken, dat de ouders in persoon zullen verschijnen om uitleg te verschaffen over de aanwending welke zal gebeuren bij ontvangst van de sommen.

Aan ondermeer de Heren Hoofdgriffiers en curatoren van faillissementen is door de Eerste-Voorzitter in het Hof van Beroep te Gent gevraagd geworden, de Prokureur des Konings te verwittigen, wanneer sommen boven de 25.000 fr. aan minderjarigen zouden uitbetaald worden. De aangezochten zullen heel zeker hun medewerking verlenen om, in de geest van de wet aan de minderjarigen te doen toekomen wat hun verschuldigd is. Wegens de geest van de wet, die slechts uitzonderlijk het bevelen van de aanwending beoogt zal het niet verstrekken van de gevraagde inlichting, niet als een fout worden beschouwd.

Het blijkt dan ook, dat de Parketten, naast hun veelvuldige opdracht, zagezegde voogdijrekeningen moeten aanleggen.

Maar bij de aanwending van geldsommen dient de toestand van de schuldenaar niet uit het oog verloren te worden.

Gelet op het eventueel onderzoek van het Openbaar Ministerie, gelet op de houding, die de Rechtbank moet innemen, na zich te hebben laten voorlichten, wordt uiteindelijk de beslissing aan de schuldenaar betekend. Eventueel kunnen hem nog later bijkomende beslissingen betekend worden.

De toestand van de schuldenaar wordt enerzijds zwaarder, doordat het kwijten van zijn schuld vertraagd wordt, met het gevolg dat hij hogere intresten zal moeten betalen en anderzijds wordt de toestand van de schuldenaar moeilijker, omdat hij verplicht is toezicht uit te oefenen bij de aanwending van het kapitaal. ⁽¹¹⁾

Onaanvaardbaar lijkt het, dat de schuldenaar verplicht zou worden toezicht uit te oefenen, wanneer de gelden moeten besteed worden voor de aankoop van een onroerend goed of moeten belegd worden voor een hypotheekstelling ⁽¹²⁾.

De schuldenaar moet de beslissing van de Rechtbank nakomen. Hij kan zich niet bevrijden van zijn schuld door storting in bv. de Consignatiekas.

Deze mogelijkheid zou hij moeten hebben. De schuldenaar is volledig vreemd aan het beheer van de goederen van de minderjarige.

Betreffende de belangen van de minderjarigen kan hier gewezen worden op de praktisch onbestaande controle op de overeenkomst van de ouders, die zinnens zijn uit de echt te scheiden bij onderlinge toestemming. Aan de goede trouw nopens de inhoud van de overeenkomst wordt niet getwijfeld.

Maar het komt wel voor, dat juist vóór het opstellen van de regeling, één of meerdere goederen van de huwgemeenschap verkocht worden om de ouders toe te laten het verlies van de helft van hun vermogen ten gunste van hun kinderen te omzeilen.

De mogelijkheid zou moeten bestaan, dat de ouders verantwoording geven van het ontvangen van gelden en de verkoop van onroerende goederen in een periode van 2 jaar vóór het opstellen van het akkoord of vanaf de laatste 2 jaren van het samenwonen.

C. De ouderlijke macht in de brede zin.

Aan de attributen van de ouderlijke macht in de brede zin, heeft de Wetgever verschillende veranderingen gebracht.

Enkele veranderingen kunnen we in dit volgend onderdeel behandelen.

I. De nationaliteit van de minderjarige.

In de gecoördineerde wetten over het verwerven en verliezen van de nationaliteit, worden de gevolgen geregeld voor de niet ontvoogde minderjarige bij de verwerving of het verlies van de belgische nationaliteit van de ouders en van de ouder die over het kind het recht van bewaking uitoefent.

Daar de ouderlijke macht voortaan door de beide ouders wordt uitgeoefend, was het noodzakelijk dat de artikelen 5 en 18,4° van de wet van 14 december 1932 gewijzigd zouden worden.

Immers de mogelijkheid zou kunnen bestaan hebben, dat het kind van wie de ouders hun eigen nationaliteit behouden hebben, de twee nationaliteiten van zijn ouders zou verwerven. Verder diende voorkomen te worden dat, gelet op de betrachting van de ene of de andere ouder een andere nationaliteit te verwerven, de nationaliteit van de kinderen afhankelijk zou gesteld worden van de loutere wil van de ouders.

De Wetgever heeft vooralsnog de voorkeur gegeven aan de nationaliteit van de vader, nationaliteit, welke de kinderen zullen verwerven.

II. De woonplaats van de minderjarige.

Het gewijzigd artikel 108 van het Burgerlijk Wetboek voorziet dat de niet ontvoogde minderjarige zijn woonplaats zal hebben bij degene die zijn wettelijke beheerder is. Zo zijn ouders geen gemeenschappelijke woonplaats hebben, is die woonplaats bij zijn vader.

Wanneer de ouders, gelet op hun beroeps- of handelsbezigheden geen gemeenschappelijke woonst hebben, zal de woonplaats bij de vader zijn. Dit zal ook zo zijn, ingeval van een feitelijke scheiding, ondanks het feit dat het kind bij de moeder verblijft.

De woonplaats zal bij de moeder zijn, zo aan haar het beheer over de persoon en de goederen van de kinderen wordt opgedragen, ingeval van echtscheiding, bij akkoord geacteerd door de Voorzitter of bij bevelschrift of zo zij de bewaking bekomt als « onschuldige » echtgenote bij het toestaan van de echtscheiding op bepaalde rechtsgronden of scheiding van tafel en bed.

Wanneer beide ouders ontzet zijn uit de ouderlijke macht wijst de Jeugdrechtsbank een persoon aan, bij wie de minderjarige zijn woonplaats zal hebben. De Jeugdrechtsbank kan de minderjarige, op vordering van het Openbaar Ministerie, aan het Jeugdbeschermingscomité toewijzen, die een persoon zal aanduiden. Deze aanduiding moet door de Jeugdrechtsbank gehomologeerd worden.

De aanduiding zal ook geschieden, wanneer slechts één van de ouders ontzet wordt en door de Jeugdrechtsbank de andere ouder niet aangeduid wordt als vertegenwoordiger. Artikel 34 van de Jeugdbeschermingswet bepaalt uitdrukkelijk, dat de andere ouder die niet ontzet is,

moet aangeduid worden, wanneer dit niet in strijd is met de belangen van de minderjarige.

Het onwettig kind zal zijn woonplaats hebben bij de ouder die het erkende. Wordt het door beide ouders erkend, dan heeft het zijn woonplaats bij de vader die het erkende en niet meer zoals voorheen bij de beide ouders.

III. Toestemming voor de minderjarige in het huwelijk te treden.

Vóór de inwerkingstreding van de wet van 8 april 1965, hebben de Rechtbanken van Eerste Aanleg zich moeten uitspreken over het al dan niet geven van toelating aan minderjarigen om in het huwelijk te treden, wanneer de beide ouders zich absoluut verzetten tegen het voorgenomen huwelijk.

Verscheidene Rechtbanken hebben deze vraag onvankekelijk verklaard⁽¹³⁾. De vordering werd telkens ingesteld door de Prokureur des Konings op grond van het feit dat de weigering tegen het belang van het kind inging en gesteund door, enerzijds, de vroegere wet op de Kinderwetgeving, waar het Openbaar Ministerie de ontzetting uit de ouderlijke macht kan vorderen en anderzijds door de wet van 20 april 1910, betreffende de wettelijke inrichting, waar het Openbaar Ministerie, wanneer de openbare orde het vereist, ambtshalve kan optreden.

Op grond van het oud artikel 148 van het Burgerlijk Wetboek, is de vraag telkens afgewezen. In één enkel geval is de eis gegrond verklaard. De minderjarige werd gemachtigd in het huwelijk te treden, omdat de weigering als een terging aanzien werd en er een rechtsmisbruik en rechtsafwending van de ouders aanwezig was⁽¹⁴⁾.

In artikel 160bis B.W. voorziet de Wetgever nu, dat de Prokureur des Konings, bij uitsluiting van iedereen, bij de Jeugdrechtbank de vraag tot het machtigen van een minderjarige om in het huwelijk te treden kan aanhangig maken. De Jeugdrechtbank kan op het verzoek ingaan, wanneer de weigering gesteund is op willekeurige overwegingen van de beide ouders.

Het principe blijft nog gelden: — de wil van de ouders moet geëerbiedigd worden. De Jeugdrechtbank zal moeten onderzoeken of de ouderlijke beslissing willekeurig is genomen en of het een onmiskenbare noodzakelijkheid is tegen hun wil in te gaan.

Het misbruiken van macht moet met veel omzichtigheid onderzocht worden. Misbruik van macht zou enkel kunnen bestaan, wanneer de weigering van de ouders ingegeven wordt door een persoonlijk belang of om het kind te kwetsen of te vernederen⁽¹⁵⁾.

De weigering van de ouders zal door de Jeugdrechtbank geëerbiedigd worden wanneer de ouders blijk geven van hun bezorgdheid voor hun kind. Uit de bestanddelen van de feiten mag niet blijken dat de ouders zich tegen het huwelijk verzetten om het kind te dwarsbomen of om een berekend belang⁽¹⁶⁾.

De ouders kunnen van hun kinderen nog een waarborg eisen voor een goed huwelijk en zekere toekomst, welke afwezig zal zijn wanneer hun dochter in het huwelijk wenst te treden met een uit de echt gescheiden man, van wie ze reeds de bijzit is en er een leeftijdsverschil is van 10 jaar⁽¹⁷⁾ of wanneer de zoon zijn studies verwaarloost door een te veelvuldige omgang met een meisje⁽¹⁸⁾.

De ouders zullen in zulke gevallen niet voor een volledige toestand gesteld worden door het in verwachting zijn van de dochter of van de vriendin van de zoon.

De vraag stelt zich of de minderjarige, die van de Jeugdrechtbank toelating heeft ontvangen in het huwelijk te treden, een huwelijkskontraat kan afsluiten.

Jeugdrechtbanken hebben deze vraag als ongegrond afgewezen. Ze zijn van oordeel dat het ontvangen van toe-

lating om te huwen, voor de minderjarige de mogelijkheid impliceert een huwelijkskontraat af te sluiten. Dus diende er niet over gestatueerd te worden⁽¹⁹⁾.

IV. De ontvoogding.

Voorheen, op een eenvoudige verklaring van de vader en bij diens afwezigheid van de moeder, kon de minderjarige vanaf de leeftijd van 15 jaar ontvoogd worden.

De vrijwillige ontvoogding wordt vervangen door een gerechtelijke. Het is de Jeugdrechtbank die de ontvoogding zal toestaan.

Het eigenlijk doel van de ontvoogding is wel, dat de ontvoogding voor de minderjarige niet alleen geen nadeel medebrengt, maar dat er een voordeel moet aanwezig zijn.

De mogelijkheid te ontvoogden is een attribuut van de ouderlijke macht. Doordat de ouders die vrijwillige ontvoogding niet meer kunnen doen, wordt er onmiskenbaar afbreuk gedaan aan hun macht.

De ouders oordeelden over de ontvoogding: op hun eenvoudige verklaring diende de ontvoogding geacteerd te worden. Tegen de verklaring was op dat ogenblik geen verhaal.

In de praktijk echter oordeelden de ouders samen met de Vrederechter van hun kanton over de opportuniteit van de ontvoogding. De Vrederechter kende de familiale toestanden. Hij was de eerste raadgever en voorlichter.

Doordat voortaan de Jeugdrechtbanken de ontvoogding zullen toestaan en niet meer de Vrederechters, houdt dit een zeker verwijt in voor deze magistraten. Men kan veronderstellen dat de heren Vrederechters de ouders niet hebben doen afzien van de ontvoogding omdat het belang voor de minderjarige niet bleek.

Nu moeten de ouders, of de ouder, teneinde tot de ontvoogding te komen, zich tot « een Rechtbank » wenden. Eerst moeten ze het verzoekschrift, op zegel, nederleggen, vervolgens worden ze onderhoord, daarna wordt een onderzoek ingesteld, eventueel nog een onderhoor, tenslotte en wanneer het belang niet zo manifest is, wordt de ontvoogding geweigerd.

De ontvoogding wordt een procedure met al de daarbij komende nadelen. Voorzien kan worden dat het aantal ontvoogdingen aanzienlijk zal verminderen.

De Jeugdrechtbanken, waar de toestand van de minderjarigen niet zo goed zal bekend zijn, als dit wel was op een Vrederechter, zullen steeds en misschien enkel en alleen het juridisch belang van de minderjarige op het oog hebben, zodat het ontvoogdingen-op-papier zullen worden.

Gesteld de vraag van ontvoogding om de minderjarige in staat te stellen het beroep van bediende in een speelzaal aan te leren. Een bediende in een speelzaal heeft uiteraard een groot salaris. Daar theoretisch de speelzalen door de wet niet gekend zijn en de Rechtbanken zich niet mogen inlaten met al wat in verband met speelzalen geschiedt, zal die ontvoogding geweigerd worden⁽²⁰⁾.

Juridisch is dit volledig juist. Maar de vraag hield een belang is voor de minderjarige, namelijk een finantieel belang en schone toekomst. Dit wordt de minderjarige ontzegd.

Niets verzet er zich blijkbaar tegen, dat het verzoek tot ontvoogding reeds vóór het bereiken van de leeftijd van 15 jaar van de minderjarige nedergelegd wordt. Ondertussen kunnen de vereiste formaliteiten van onderzoek vervuld worden, om uiteindelijk te statueren over de ontvoogding, wanneer de vereiste leeftijd bereikt is.

D. Het verbreken van de echtelijke macht.

De ouderlijke macht dienen we ook te beschouwen,

wanneer die andere macht, namelijk de echtelijke macht, niet stevig meer is, ja zelfs onbestaand zal zijn.

Achtereenvolgens kunnen we de feitelijke scheiding van de ouders bespreken, vervolgens de ouderlijke macht nà bevelschrift op grond van artikel 221 B.W., de toestand tijdens de procedure van scheiding en tenslotte nà scheiding.

Om deze toestanden te kunnen benaderen, dient vóór alles de instelling van de Jeugdrechtbank onderzocht te worden. Vooreerst de bevoegdheid van de Jeugdrechtbank in het algemeen.

Bij artikel 6 van de wet van 8 april 1965, wordt in elke Rechtbank van Eerste Aanleg, onder de benaming Jeugdrechtbank een afdeling ingesteld die uitsluitend kennis neemt van de zaken, die haar krachtens voormelde wet worden toegewezen.

Tegenover het woord « uitsluitend » zijn er door de Rechtsleer en de Rechtsspraak stellingen en interpretaties naar voor gebracht, welke ingedeeld kunnen worden in deze die aan de Jeugdrechtbanken een zeer ruime bevoegdheid willen toekennen of anders genoemd « het maximalisme » en de andere die de Jeugdrechtbank een enge bevoegdheid toewijzen of « het minimalisme ».

Volgens de eenen zou aan de Jeugdrechtbank een zo ruim mogelijke bevoegdheid moeten toegekend worden betreffende al de aangelegenheden die de minderjarigen aanbelangen. Het zou dan geoorloofd zijn een indeplaatsstelling van bevoegdheid te aanvaarden.

Volgens de anderen zou het woord « uitsluitend » niet zozeer de bevoegdheid beogen, maar wel de Jeugdrechters, die bij uitsluiting van de andere rechters in de Rechtbanken van Eerste Aanleg zekere welomschreven zaken moeten behandelen. Daarbij wordt aangevoerd, dat de Jeugdrechtbank een specialisatierechtbank is en geen uitzonderingsrechtbank, zodat elke tekst van de wet, elke opgedragen bevoegdheid zeer eng moet beschouwd worden. In elk geval zou de Jeugdrechtbank niet bevoegd zijn, wanneer de Wet uitdrukkelijk een welbepaalde andere Rechtsmacht het oplossen van een geschil heeft opgedragen. De Jeugdrechtbank kan dan niet de zaak tot zich trekken, ook al betreft het een geschil omtrent minderjarigen.

De gescheiden levende echtgenoten of ex-echtgenoten kunnen de behandeling van geschillen betreffende de minderjarige kinderen, dan voor die Rechtsmacht brengen of voor een andere naargelang men de bevoegdheid van de Jeugdrechtbank eng interpreteert of breed.

I. Bij feitelijke scheiding van de ouders.

Het eerste gevolg van een vergevorderde echtelijke onenigheid, is het feitelijk gescheiden leven van de echtgenoten.

Gelet op de feitelijke toestand ontbreekt uiteraard elke wettelijke basis. De Wetgever heeft wel over de toestand van de kinderen, zowel tijdens het samenleven als tijdens de scheiding en ernà, nagedacht en schikkingen getroffen, maar niet tijdens een feitelijke scheiding. Slechts heel uitzonderlijk wordt het gescheiden leven geregeld en wel in de artikelen 221 B.W. en 218 en 219.

Op grond van beide laatste artikelen kan een onderhoudsgeld gevraagd worden van de echtgenoot, die in gebreke is gebleven bij te dragen tot het onderhoud van de andere echtgenoot en van de kinderen. De Vrederechter is bevoegd om over het verzoek te beslissen.

Een meningsverschil tussen de echtgenoten, die feitelijk gescheiden leven, kan de bewaking en de opvoeding van de gemeenschappelijke kinderen tot voorwerp hebben.

Gesteld, dat een ouder de bewaking vraagt over een kind, en, in ondergeschikte orde, de toekenning van een

bezoekrecht. De vraag stelt zich welke rechtsmacht bevoegd is.

Volgende overwegingen worden door Jeugdrechtbanken voorgehouden: de ouderlijke macht bestaat uit een materiële bewaking en leiding, waarbij onderscheid dient gemaakt te worden tussen de toekenning van het gezag en de uitoefening ervan. Daar de ouders, die feitelijk gescheiden leven het niet eens zijn over het hoederecht, onderdeel van het gezag, is er een meningsverschil en kan de Jeugdrechtbank dit hoederecht aan de ene of de andere ouder toevertrouwen ⁽²¹⁾.

Tot deze redenering kan besloten worden, zo men uitgebreide bevoegdheid toekent aan de Jeugdrechtbanken. Terloops weze gezegd, dat gelijkaardige rechtsspraak vrij zelden voorkomt.

De Wetgever heeft de feitelijke scheiding van de echtgenoten niet voorzien en geregeld.

Het artikel 373 B.W. wil enkel het meningsverschil tussen de ouders doen oplossen, in verband met de uitoefening van het ouderlijk gezag. Dit artikel behandelt niet de toekenning van het ouderlijk gezag. Zo de Wetgever dit zou beoogd hebben, dan diende dit uitdrukkelijk vermeld te worden.

De Jeugdrechtbanken kunnen slechts statueren over wel bepaalde en preciese meningsverschillen, maar niet over de toekenning van een of ander onderdeel van het ouderlijk gezag. Zo de Jeugdrechtbanken in die aangelegenheden bevoegd zouden zijn, dan zou daarover onherroepelijk uitspraak gedaan worden en zouden definitieve toestanden geschapen worden. Een der ouders zou een vervallenverklaring van een onderdeel van de ouderlijke macht ophalen.

Een beslissing van de Jeugdrechtbank komt ongelegen wanneer later een procedure van echtscheiding wordt ingesteld.

De Jeugdrechtbanken moeten dus de toestand van feitelijke scheiding, vermits de Wet daarover niets bepaalt, totaal negeren. Ook over de vraag van een bezoekrecht kan niet door de Jeugdrechtbanken beslist worden ⁽²²⁾.

II. De gerechtelijke scheiding op grond van art. 221 B.W.

Wanneer tussen de echtgenoten een zo grote onenigheid is ontstaan, dat het samenwonen hun ondragelijk is geworden of wanneer zich de feitelijke scheiding feiten voordoen die een dringende oplossing vergen, dan kunnen de echtgenoten, overeenkomstig artikel 221 B.W., bij verzoekschrift gericht aan de Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg, deze magistraat verzoeken, maatregelen te treffen om de toestand, ten aanzien van hen zelf, hun goederen en de toestand van hun kinderen, te doen regelen.

De voormelde magistraat kan de echtgenote machtigen afzonderlijk te wonen, aan haar en haar man verbod opleggen goederen afhangende van de huwgemeenschap te vervreemden. Hij kan ook de bewaking, de opvoeding en het bezoekrecht van de kinderen regelen.

Teneinde zich te laten voorlichten nopens de toestand van het gezin, kan hij aan de Prokureur des Konings een informatieopdracht geven deze toestand te onderzoeken. Deze informatieopdracht, hoewel niet wettelijk voorzien, wordt opgedragen bij analogie, zoals tijdens de procedure van echtscheiding op bepaalde rechtsgronden of scheiding van tafel en bed.

In het belang van de kinderen dient een onderscheid gemaakt te worden wat betreft de bewaking en de opvoeding van de kinderen. Gesteld dat de vader de kinderen in een kostschool heeft geplaatst, waartegen de moeder voorheen geen bezwaar had geuit. Bij bevel wordt haar de bewaking en de opvoeding toegewezen.

In deze veronderstelling komt het niet gepast voor, dat de moeder de kinderen naar haar goeddunken in een andere kostschool zou plaatsen.

De bewaking toewijzen aan een echtgenoot impliceert nog niet dat de andere echtgenoot verstoken wordt van de opvoeding?

Ook zal die andere echtgenoot het beheer over de goederen van de minderjarige kinderen niet ontnomen kunnen worden.

De ouder die de bewaking ontvangt, heeft daarom nog niet het alleenbeheer over de goederen van de minderjarige kinderen. Voor vervreemding van die goederen zal uiteraard het medeoptreden van de andere echtgenoot vereist zijn.

Het bevelschrift, met een principieel voorlopig karakter, dat de bewaking van de kinderen, eventueel de opvoeding en een bezoekrecht toekent, heeft een betrekkelijke kracht van gewijsde. Dus wanneer tijdens de bepaalde periode de toestand tussen de echtgenoten en nopens de kinderen gewijzigd wordt, is de Voorzitter bevoegd een nieuwe vraag in overweging te nemen.

Men kan bezwaarlijk staande houden, dat voor toestanden die moeten geregeld worden enkel en alleen met het oog op de kinderen, bv. een bezoekrecht toekennen, de Voorzitter niet bevoegd zou zijn. Overeenkomstig art. 221 B.W. staat deze bevoegdheid vast. Zo aan de Jeugdrechtsbank een bevoegdheid in verband met de kinderen zou toegekend worden, dan zijn twee rechtsinstanties bevoegd.

De Voorzitter zal bevoegd blijven, wanneer het bevelschrift voor onbepaalde termijn verleend is.

Na het verstrijken van de bepaalde termijn, is de toestand tussen de echtgenoten als in een feitelijke scheiding. De beide ouders hernemen alle voorrechten van de ouderlijke macht, welke tijdelijk geregeld waren. Tenzij de echtgenoten de geest van het bevelschrift naleven, zodat de feitelijke regeling als een gentlemen's agreement mag aangezien worden.

III. Tijdens echtscheiding op bepaalde gronden en scheiding van tafel en bed.

Het is aangewezen dat het kind opgroeit in een rustige omgeving, in een atmosfeer van liefde en genegenheid, met een morele, materiele, sanitaire en psychische waarborg en zekerheid. Onenigheid tussen ouders laat sporen na op de voordien evenwichtig opgroeiende kinderen. Bij een scheiding van de ouders zullen de kinderen ofwel door de ene of door de andere ouder of door beiden overdreven verwend en beschermd worden ofwel verwaarloosd.

De kinderen kunnen het voorwerp uitmaken van on-eindige discussies.

De wet van 8 april 1965 heeft getracht zoveel mogelijk de echtscheidingskinderen te beschermen, tijdens het geding en ook erna.

Opdat de Voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg van bij de aanvang van de procedure zich een beeld zou kunnen vormen over de gezinstoestand, wordt de verplichting aan de verzoeker opgedragen, in het inleidend verzoekschrift de identiteit te vermelden van de gemeenschappelijke niet ontvoogde en geadopteerde kinderen.

Voorheen kwam het maar al te vaak voor, dat gedurende het geding van echtscheiding op bepaalde rechtsgronden of scheiding van tafel en bed, over de kinderen niet gesproken werd uit vrees voor vertraging in de procedure.

In het rapport aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers⁽²³⁾ werd voorgehouden, dat het verzwijgen van de identiteit van de kinderen in het verzoekschrift de nietigheid van de procedure met zich zou brengen, zo het verzwijgen geschiedt met het oogmerk de kinderen te benadelen. De Kamerkommissie van Justitie⁽²⁴⁾ was van oordeel, dat niet noodzakelijk de nietigheid zou volgen, omdat het verzuim nog te herstellen is: - de Prokureur des Konings zou de verzoeker kunnen aanmanen het verzuim te herstellen.

Het middel van herstel is het besluitschrift.

De mogelijkheid van herstel is gesteund op art. 173 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

Wanneer de verzoeningspoging geen resultaat heeft, dient de toestand van de persoon van de echtgenoten en de kinderen geregeld te worden. Dit kan geschieden, wat betreft de kinderen, door een akkoord of door het uitlokken van een bevelschrift. Bij een en ander wordt verondersteld dat de procedure tegensprakelijk gevoerd wordt.

De ouders hebben de mogelijkheid, nopens de kinderen, een overeenkomst te treffen, ondermeer, over hun persoon, het levensonderhoud en hun goederen. Deze mogelijkheid is ingegeven, doordat de ouders zich bewust moeten zijn van de verdere toestand van hun kinderen, veroorzaakt door hun onenigheid. De ouders, die de vroegere familietoestand kennen, zijn het best aangewezen de toekomst van de kinderen te regelen. De mogelijkheid een akkoord af te sluiten, kan als een erkenning en eerbiediging van de ouderlijke macht aangezien worden. De Rechtbank kan zich immers niet onmiddellijk over de familietoestand een juist idee vormen. Het treffen van een regeling is gelijkaardig aan deze bij de echtscheiding bij onderlinge toestemming, doch enkel wat betreft de kinderen. Het akkoord is een soort ereverbindingen.

De Voorzitter dient het akkoord te bekrachtigen. Dit zal geschieden wanneer deze magistraat van oordeel is, dat niets indruist tegen de materiële en morele belangen van de kinderen. De Voorzitter zal geen wijzigingen kunnen aanbrengen aan een of ander onderdeel van de regeling. Het voorleggen van de overeenkomst gaat niet gepaard met debatten⁽²⁵⁾. Opdat een akkoord zou kunnen voorgelegd worden, moeten beide partijen persoonlijk aanwezig zijn. De verstekmakende partij kan noch schriftelijk noch bij volmachtdrager haar instemming geven.

Wanneer de Voorzitter niet getwijfeld heeft aan de goede trouw en hij het akkoord bekrachtigd heeft, dient hij dit over te maken aan de Prokureur des Konings. Deze magistraat kan, wanneer het belang van de kinderen zou geschaad worden, beide ouders in Kortgeding laten dagvaarden, tot het wijzigen van de bepalingen.

Doordat deze mogelijkheid voorzien is, heeft de overeenkomst een betrekkelijke kracht van gewijsde.

Ook tussen partijen hebben de regelingen een betrekkelijke kracht van gewijsde. Art. 287 B.W. voorziet uitdrukkelijk dat het bekrachtigd akkoord uitwerking zal hebben, tot in Kortgeding anders zal beslist worden.

Bij uitblijven van een akkoord kan, ofwel, een van beide partijen ofwel de Prokureur des Konings, de toestand van de kinderen bij bevelschrift doen regelen.

De Voorzitter van de Rechtbank kan de Prokureur des Konings verzoeken alle nuttige inlichtingen in te winnen nopens de zedelijke en stoffelijke toestand van de minderjarigen. De Prokureur kan op eigen initiatief de toestand doen onderzoeken. Dit onderzoek geschiedt door een lid van het Jeugdbeschermingscomité.

Het ontvangen verslag moet in elk geval aan de partijen medegedeeld worden.

Het Openbaar Ministerie zal slechts in Kortgeding toegang hebben, wanneer het als hoofdzakelijke partij optreedt en niet telkens wanneer de Voorzitter een informatieopdracht heeft uitgeschreven, om dan toezicht uit te oefenen op het resultaat van het verslag ⁽²⁶⁾.

Wanneer de toestand het rechtvaardigt, kan tijdens gans de duur van het geding, in Kortgeding, gevraagd worden wijzigingen te brengen aan het vorig bevelschrift. Dit is mogelijk tot juist vóór de overschrijving van het beschikkend gedeelte in de registers door de Ambtenaar van de Burgerlijke Stand. Tot op dit tijdstip kunnen ook wijzigingen gebracht worden aan het akkoord der echtgenoten.

Het tussen de echtgenoten getroffen akkoord en de bepalingen van het laatst uitgevaardigd bevelschrift, zullen volledig uitwerking hebben na de definitieve beëindiging van het geding.

Zo géén overeenkomst tussen de echtgenoten getroffen wordt en overgedurende de duur van de procedure geen enkel bevelschrift wordt uitgevaardigd, dan is de regeling zoals voorheen: de bewaking over de kinderen wordt aan de zogenoemde onschuldige echtgenoot toegewezen.

Voorheen was het hoederecht gekoppeld aan het geding van echtscheiding: wie het geding in zijn voordeel zag beslechten, werd ook het hoederecht over de kinderen toegewezen.

In de geest van de nieuwe wet dienen twee afzonderlijke zaken onderscheiden te worden: enerzijds het geding tussen twee echtgenoten en anderzijds alles wat de kinderen betreft. In dit perspectief wordt een schuldige echtgenoot niet als een ontaarde vader of moeder beschouwd.

De Wetgever heeft betreffende de toestand van de kinderen zoveel mogelijk een zekere stabiliteit willen bereiken. Door het treffen van het akkoord worden vele betwistingen uitgeschakeld. De kinderen zullen nu niet meer, naargelang de stand van het geding en naargelang een vraag al dan niet gegrond geacht wordt, een «verhuizingsvoorwerp» zijn noch dan bij de ene, dan bij de andere ouder op pension komen.

De ouders tegen wie de echtscheiding toegestaan wordt, behouden beiden de bewaking over de kinderen.

Tijdens gans de duur van de procedure van echtscheiding of scheiding van tafel en bed, berust de bevoegdheid bij de Rechtbank van Eerste Aanleg en haar Voorzitter en niet bij de Jeugdrechtbank, teneinde te beletten dat partijen tegelijk voor twee rechtscolleges zouden dienen te verschijnen.

IV. Na echtscheiding.

Door het feit van de definitieve beëindiging van de echtscheiding op bepaalde rechtsgronden of de scheiding van tafel en bed, verliezen de beide ouders het genot over de goederen van hun minderjarige kinderen.

De bewaking en opvoeding over de kinderen, het bezoekecht en het bij te dragen onderhoudsgeld, zal na echtscheiding en scheiding van tafel en bed, als een fictie verder geregeld blijven zoals bij het akkoord vastgesteld, zoals bij het bevelschrift bepaald of zoals ambshalve door de Rechtbank bij het eindvonnis geregeld. Als een fictie, daar art. 302 van het B.W. in het laatste lid voorziet: «De Jeugdrechtbank kan evenwel in alle gevallen in het belang van de kinderen anders beslissen, hetzij op verzoek van partijen of van een ervan, hetzij van de Prokureur des Konings.»

Bij lezing van dit artikel kan men de mening hebben dat na echtscheiding, zodra het maatregelen betreft om, voor en in het belang van de kinderen, deze maatregelen enkel, alleen en uitsluitend kunnen getrof-

fen worden door de Jeugdrechtbank en dat zij alleen bevoegd is.

Het is nodig enkele maatregelen die zich kunnen voordoen als geschil tussen gewezen echtgenoten te onderzoeken, dit om de bevoegdheid van de Rechtbank vast te stellen.

Na echtscheiding kan voor het eerst onderhoudsgeld gevraagd worden als bijdrage voor het onderhoud van de gemeenschappelijke kinderen.

Grote controversies bestaan in de rechtspraak.

De Jeugdrechtbanken verklaren deze vordering onvankelijk en gegrond of onontvankelijk en ongegrond, naargelang de Jeugdrechter zijn opdracht breed interpreteert of eng.

De Jeugdrechtbanken, die zich bevoegd verklaren, steunen zich op het voormeld artikel 302 laatste lid, zodat ze in alle gevallen in het belang van het kind anders kunnen beslissen ⁽²⁷⁾.

De bevoegdheid van de Jeugdrechtbank dient nochtans anders benaderd te worden.

De Jeugdrechtbank put haar bevoegdheid uit art. 7 van de Wet. Haar worden wel bepaalde en omschreven opdrachten toegekend. Nergens in de wet van 8 april 1965 wordt aan de Jeugdrechtbanken opgedragen uitspraak te doen over een vraag van onderhoudsgeld.

Art. 3 par. 11 van de Bevoegdheidswet kent aan de Vrederechter de bevoegdheid toe over alle betwistingen in verband met onderhoudsgeld uitspraak te doen. Dit artikel werd niet opgeheven door de Wet.

Het verstrekken van onderhoudsgeld vindt zijn oorsprong, niet in het huwelijk, maar in de natuurlijke afstamming. Het is een natuurlijke verplichting van de ouders levensonderhoud te verstrekken aan hun kinderen.

De middelen van procedure en de opsporing naar de inkomsten van de echtgenoten worden aan de Vrederechter opgedragen in artt 218 en 219 B.W. Deze artikelen zijn ook niet gewijzigd. Het is niet voorzien dat de Jeugdrechtbank zich dezelfde onderzoeksmiddelen kan toeëigenen. De Jeugdrechtbank kan bezwaarlijk over onderhoudsgeld statueren zonder de rechten van partijen te schaden. Er kan geen indeplaatsstelling zijn.

Derhalve kan na echtscheiding of scheiding van tafel en bed, de Jeugdrechtbank zich niet bevoegd verklaren ⁽²⁸⁾.

Hangende een scheiding heeft enkel de Voorzitter, overeenkomstig art. 268 B.W., de mogelijkheden van onderzoek. Dit is uitdrukkelijk.

Inzake onderhoudsgeld is de Vrederechter steeds bevoegd, behalve tijdens de periode van echtscheiding of scheiding van tafel en bed. Deze periode is, in hoofde van de kinderen, als een incident te beschouwen.

De vraag voor het bekomen van onderhoudsgeld kan gesteld worden naast een ander verzoek. Gesteld dat bij de Jeugdrechtbank de vraag aanhangig gemaakt wordt door de gewezen echtgenote om zich de bewaking te horen toevertrouwen over de kinderen en verder, in het geval haar de bewaking wordt toegewezen, om onderhoudsgeld.

Er blijkt een verknochtheid te bestaan tussen beide vragen, daar de tweede vraag het gevolg zal zijn van de eerste.

Art. 37ter van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering voorziet de verknochtheid van verscheidene vorderingen doch maakt expliciet uitzondering voor art. 3 van het Burgerlijk Wetboek, in welk artikel juist de betwistingen over onderhoudsgeld aan de bevoegdheid van de Vrederechter zijn onderworpen.

Derhalve kan in deze veronderstelling van verknochtheid de Jeugdrechtbank ook geen uitspraak doen over onderhoudsgeld ⁽²⁹⁾.

Wat even gezegd is, mag niet doen veronderstellen, dat de vraag tot het bekomen van onderhoudsgeld moet ondergebracht worden onder «in alle gevallen» van het laatste lid van art. 302 B.W.

De Jeugdrechtbank zal bevoegd zijn om wijzigingen te brengen aan, onder meer, de bewaking en de opvoeding en ook aan de toekenning van bezoekrecht.

Ingeval tussen de ouders een akkoord tot stand kwam of zo in Kortgeding over de bewaking en opvoeding van de kinderen werd beslist, dan kan het laatste lid van art. 302 B.W. zijn volle toepassing hebben.

Maar zal dit ook zo zijn, wanneer een of ander attribuut van de ouderlijke macht tussen de echtgenoten niet was voorzien en geregeld? of wanneer dit niet was onderworpen aan een beslissing van de Voorzitter? of wanneer de echtscheiding bij verstek was toegestaan?

Gesteld dat de echtscheiding definitief is geworden. De verstekmakende partij vordert daarna bv. bezoekrecht.

Met alleen de woorden «in alle gevallen» van art. 302 B.W. voor ogen, zal de Jeugdrechtbank bevoegd zijn daarover uitspraak te doen. Nochtans dienen de woorden «anders beslissen» ook onderzocht te worden.

Deze laatste woorden kunnen inhouden: een wijziging aan een bepaalde toestand. Dus, gezien er voorheen geen bezoekrecht werd toegekend — daar had de Rechtbank niet over te statueren — zou de Jeugdrechtbank de toestand kunnen wijzigen en het verzoek van de aanvrager inwilligen.

Doch het anders beslissen kan ook inhouden, dat vóór elke vraag die bij de Jeugdrechtbank aanhangig gemaakt wordt, er reeds over de inhoud van de vraag door de Rechtbank van Eerste Aanleg een beslissing was genomen. Dat dus door de Rechtbank bij de behandeling van de echtscheiding, tot toekenning of afwijzing was gevonnist, en dat dan door de Jeugdrechtbank een andere beslissing kan genomen worden.

Het art. 302 B.W. voorziet niet of er al dan niet een initiële beslissing moet onderzocht zijn.

Bij de bespreking van de toestand van de kinderen na echtscheiding, heeft de Minister van Justitie op een vraag nopens het bezoekrecht, geantwoord dat de Jeugdrechtbanken bevoegd zijn dit toe te kennen of te wijzigen⁽³⁰⁾. Daar bij het stellen van de vraag ook het woord «wijzigen» gebruikt is geworden, is er toen geen afdoend antwoord verstrekt.

Bij de bespreking van dit artikel in de Kamers is steeds over «wijzigen van getroffen maatregelen» gesproken geworden⁽³¹⁾.

Door de Kamerkommissie van Justitie is aangenomen, dat bij elke behandeling van echtscheiding of scheiding van tafel en bed, waarin over de bewaking van de kinderen door de Rechtbanken moest uitspraak gedaan worden, in de Rechtbank ook een rechter zou zetelen, die in de Rechtbank het ambt van Jeugdrechter waarneemt. Deze magistraat wordt geacht partijen en de gezinstoestand te kennen wanneer later een of andere wijziging zou moeten gebracht worden. Om praktische redenen werd daarvan afgezien⁽³²⁾.

Van de idee van samenstelling van de Rechtbank werd afgezien, maar dit impliceert nog niet dat aan de Jeugdrechtbank opgedragen wordt de initiële beslissingen te treffen.

Betreffende het al dan niet aanwezig zijn van een eerste en voorafgaande beslissing heeft de Wetgever geen oplossing voorzien, zodat de rechtspractici aangewezen zijn op theoretische overwegingen. Er is dan ook tegenstrijdige rechtspraak⁽³³⁾.

Men kan de indruk hebben dat de Kinderrechter, onder het stelsel van de wet van 15 mei 1912, de bevoegdheid had om voornamelijk de kinderen te vermanen, die

zich aan een of ander feit schuldig hadden gemaakt, dat de wet van 8 april 1965 de Jeugdrechtbanken opgedragen heeft én de kinderen te vermanen én controle uit te oefenen op het sociaal midden waarin ze leven.

De burgerlijke bepalingen nemen slechts een kleine plaats in in de wet en dan voornamelijk betreffende de status van de minderjarige zelf.

Het komt dan ook voor, dat de Jeugdrechtbank op burgerlijk gebied, een soort willige rechtsmacht moet zijn. De geschillen die de grootste betwistingen kunnen inhouden zijn haar uiteraard ontzegd, zoals te statueren over onderhoudsgeld. Ze zal kunnen optreden als een gevolg van een voorgaande beslissing, als bij de ontzetting uit de ouderlijke macht. Ze zal, na echtscheiding, een toestand kunnen wijzigen. Maar het treffen van een initiële beslissing lijkt haar niet opgedragen. De Jeugdrechtbank is vooralsnog geen Gezinsrechtbank⁽³⁴⁾.

Of kan, na echtscheiding, in voorkomende veronderstelling, toch een stabielere oplossing gevonden worden in het feit dat het bezoekrecht een eigen recht is?

Immers het bezoekrecht beoogt de familiale verhoudingen in stand te houden. Het bezoekrecht is een autonoom en zelfstandig recht. Het steunt op de bloedverwantschap⁽³⁵⁾.

Wanneer de bevoegdheid van de Jeugdrechtbank beperkend toegekend wordt en wanneer de Wetgever over het apart recht van bezoek niets bepaald heeft, zou de Rechtbank van Eerste Aanleg bevoegd zijn.

Doelend op art. 302 laatste lid B.W., waardoor de Jeugdrechtbanken in alle gevallen in het belang van de kinderen beslissingen kunnen treffen, zou verondersteld kunnen worden, dat ze bevoegd zijn over geschillen tussen gewezen echtgenoten na echtscheiding bij onderlinge toestemming en scheiding van tafel en bed bij onderlinge toestemming. De rechtspraak neemt dit ten dele aan⁽³⁶⁾.

Tegengestelde rechtspraak kent de bevoegdheid toe aan de Rechtbank van Eerste Aanleg. Er wordt aangevoerd dat de Wetgever uitdrukkelijke veranderingen heeft aangebracht in welbepaalde artikelen. Steeds worden de woorden gebruikt van echtscheiding en scheiding van tafel en bed op bepaalde rechtsgronden en nooit deze bij onderlinge toestemming.

De overeenkomst tussen de echtgenoten opgesteld vóór elke procedure, heeft tot doel de ontbinding van het huwelijk te bewerken.

In de overeenkomst dient er noodzakelijk over het hoederecht van de kinderen een overeenkomst getroffen te worden. De overeenkomst is aangegaan onder controle van de Voorzitter en van de Rechtbank van Eerste Aanleg. Het is verder deze Rechtbank die controle kan uitoefenen op de overeenkomst. Er wordt dan besloten dat de algemene bewoordingen van art. 302 B.W. geen toepassing kunnen hebben na de echtscheiding en scheiding van tafel en bed bij onderlinge toestemming⁽³⁷⁾.

Besluit.

Uit de wet op de Jeugdbescherming blijkt de grote bekommernis van de Wetgever voor de minderjarige in zijn sociaal midden. Enkele wijzigingen zijn gebracht aan de burgerlijke status van de minderjarige in zijn familiaal midden.

Betreffende de bevoegdheid van de Rechtbanken om geschillen tussen de ouders op te lossen bestaan grote tegenstellingen.

De Wetgever heeft niet alle toestanden voorzien en uitgeput. Gelet op de rechtsonzekerheid op dit punt en de daarbij komende gerechtskosten, is het noodzakelijk en nodig, dat vastomlijnde bevoegdheidsnormen uitgevaardigd worden.

Deze bescheiden bijdrage, over slechts enkele burgerlijke gevolgen op de status van de minderjarige, uitgaande van het gezag dat over hem uitgeoefend wordt, wil slechts een weerspiegeling zijn van de toestand na 15 maanden in werking zijn van de wet van 8 april 1965.

- (1) H. De Page, *Droit Civil* T.2. p. 845.
- (2) Buiten zake stellen van de moeder wat betreft de gerechtskosten Hof Ber. Jk Brussel 5 oktober 1967, Documentatie Ministerie van Justitie III-11.
- (3) Vred. Nijvel 20 oktober 1966 J.T. 1967, pag. 8, - Ber. Luik, 4K. 14 november 1966, J.T. 4 februari 1967, pag. 79, - Mevr. Cl. Delnoy-Margrève: - La puissance paternelle après la Loi du 8 avril 1965, pag. 4 nr. 9.
- (4) Mevr. Cl. Delnoy-Margrève, op. et loc. cit.
- (5) Mevr. Cl. Delnoy-Margrève, op. cit. nr. 10.
- (6) Parl. Besch. Kamer ztt. 62-63 nr. 637/5.
- (7) Parl. Besch. Kamer ztt. 62-63 nr. 637/7.
- (8) Parl. Besch. Kamer ztt. 62-63 nr. 637/11 - Senaat 64-65 nr. 163 pag. 23.
- (9) Van Balberghe; - Toezicht op de aanwending van geldsommen die aan minderjarigen toekomen R.W. 1966-67 nr. 7 kol. 333 nr. 14).
- (10) Proc.-Gen. J. Matthys: - De Civielrechtelijke bepalingen betreffende de minderjarigen in de nieuwe Wet Jeugdbescherming, Tijdschrift voor Privaatrecht 1965 nr. 3 pag. 383 nr. 89.
- (11) Mevr. Cl. Delnoy-Margrève: - op cit. nr. 14.
- (12) Van Balberghe: - op cit. nr. 11.
- (13) o.a.; Brugge 2 februari 1960, R.W. 1959-60 kol. 1321.
- (14) Brussel 4 april 1952, - R.W. 1952-53 kol. 766, - J.T. 1953 pag. 241.
- (15) Kebers: - Les Dispositions de Droit Civil relatives aux Mineurs, - Annales de Droit T XXVI 1966, 1-2, pag. 92 nr. 7.
- (16) Arr. Brussel 9 februari 1967 Dok. M.J. 1-2.
- (17) Jr. Gent 22 juni 1967 Dok. M.J. 1-14.
- (18) Zie 16.
- (19) Jr. Gent 16 februari 1967 Dok. M.J. 1-4 - zie in die zin: - Prof. W. Delya en Mr. G. Baert, TPR 1964 pag. 250-251 nr. 25-26, - Proc.-Gen. J. Matthys, op. cit. nr. 34 pag. 339.
- (20) Jr. Luik, 7 november 1966, Dok. M.J. 1-32.
- (21) Jr. Namen 17 januari 1967, Dok. M.J. 1-1, met verwijzing naar de stelling van J. Dabin, - Jr. Brussel 20 december 1966, J.T. 1967, 208.
- (22) Tegengestelde stelling: - Mevr. Cl. Delnoy-Margrève op. cit. pag. nr. 17 nr. 23, - onbevoegdheid van de Jeugdrechtbanken: - Jr. Luik 24 januari 1967, - J.T. 1967 pag. 206, - Jur. de Liège 17 juni 1967 pag. 291, - Bevel Namen 26 juni 1967 Dok. M.J. IV-42.
- (23) Parl. Besch. Kamer 63-64 nr. 637/7.

- (24) Parl. Besch. Kamer 63-64 nr. 637/7.
- (25) Kebers: - op cit. nr. 18 pag. 97.
- (26) Proc.-Gen. J. Matthys: - op cit. nr. 51 pag. 357 - Kebers op cit. pag. 102 nr. 24.
- (27) Proc.-Gen. J. Matthys op cit. pag. 361 nr. 54 - Kebers op. cit. pag. 106 nr. 31, - Jr. Brussel 11 april 1967 Dok. M.J. 1-20, dit vonnis werd hervormd bij Arr. Ber. Br. 22 juni 1967 J.T. 11 november 1967 pag. 316.
- (28) Arr. Ber. Brussel 22 juni 1967, J.T. 1967 pag. 316, - Jr. Doornik 20 februari 1967 J.T. 1967-370, - Jr. Brussel 12 december 1967, - J.T. 67 311, - Jr. Antwerpen 9 maart 1967 Dok. M.J. 1-5 en R.W. 1967-68 kol. 649 - Jr. Bergen 12 januari 1967, - J.T. 1967 pag. 166, - Jr. Brussel 14 januari 1967 J.T. 1967-261).
- (29) Jr. Antwerpen 25 mei 1967, - R.W. 1967-68 kol. 649.
- (30) Parl. Besch. Sen. 1964-65, pag. 967.
- (31) Parl. Handl. Kamer vergad. 31 maart 1965 nr. 45 mevr. De Riemaecker-Legot, verslaggeefster: - «Men is echter nog verder gegaan en men heeft voorzien dat indien er redenen toe bestaan «een wijziging» aan te brengen in het voorlopig akkoord of in de voorlopige maatregelen ofwel indien het gewenst zou blijken dat de kinderen worden toevertrouwd aan de onschuldige echtgenoot, de Jeugdrechtbank zou tussen komen om uitspraak te doen over de bewaring en het beheer van de kinderen»;
- Parl. Hand. Senaat 65-66 Verg. 10 maart 1965 pag. 962, - Senator Rolin «Au moment où le divorce est autorisé, l'enfant se trouve placé sous une garde résultant soit d'accord des parents entériné par le président, soit d'une ordonnance rendue après prise de renseignements, - Faut-il que cette situation soit nécessairement modifiée? Nous avons considéré qu'à moins que le procureur du roi n'estime sur base des résultats de l'expérience ou des faits révélés par la procédure de divorce qu'il y a lieu de revoir l'affaire et n'en saisisse le tribunal de la Jeunesse les mesures prises demeureront en vigueur, - Dans toute mesure du possible, nous avons donc simplifié les procédures. - Le Tribunal de la Jeunesse n'interviendra qu'à la demande de l'une des parties ou du Procureur du Roi et seulement si la mesure en vigueur au moment du prononcé n'a pas donné satisfaction ou présente des inconvénients».
- (32) J. Matthys, op. cit. nr. 54 pag. 360.
- (33) Het aanwezig zijn van initiele beslissing: - onbevoegdheid van de Jeugdrechtbank: - Jr. Gent 10 juni 1967 Dok. M.J. 1-12, - Onbevoegdheid van de Rechtbank van Eerste Aanleg: - Rb. Gent 10 juni 1967 Dok. M.J. IV-37.
- (34) Onbevoegdheid van de Jeugdrechtbank bv. bij vordering van de grootouders om een bezoekrecht, - bv. geschil tussen de natuurlijke ouders enz.
- (35) Algemene Practische Rechtsverzameling, De Grote: - Het Bezoeksrecht nr. 21 en volg.
- (36) Brussel Burg. 9K. 26 mei 1967, Dok. M.J. IV-23.
- (37) Jr. Gent 22 juni 1967 Dok. M.J. 1-13, - Burg. Antw. 9 januari 1967, - R.W. 67-68 kol. 143.

Rede van Mr. W. MELIS, stafhouder der Balie

Mijnheer de Voorzitter,

Uw vriendelijke woorden aan het adres van de stafhouder der Orde zijn mij niet onwelgevallig geweest.

Het siert de leden onzer Orde dat zij de inspanningen waarden welke wij ons getroosten om het corpsleven op het peil te brengen dat in overeenstemming is met de ideale standing van ons beroep.

Dat U daarbij nog eens hebt willen verwijzen naar de rol die ik zelf gespeeld heb in het leven van onze Conferentie der Jonge Balie en het feit dat ik bij gelegenheid van de stichting der Conferentie in 1936 de eerste openingsrede heb gehouden, op het ogenblik waarop een aantal van onze toehoorders nog tot het leven moesten worden gewekt, heeft mij, voor zoveel als nodig, er aan herinnerd dat ook voor mij de levensavond in een eerder nabij verschiet ligt.

Wanneer ik die dertig jaar die achter ons liggen overschouw, met al de misère die gedurende die tijdsspanne het leven der mensen heeft geteisterd, zijn er toch een aantal verwezenlijkingen die ons tot vreugde moeten stemmen.

Toen ik in 1936 voor onze Conferentie sprak over «De

lijn in de staatkundige ontwikkeling der Nederlanden» kon ik in de verste verte niet vermoeden, dat amper zes jaar later in het jaar 1943 te Londen het eerste Benelux-protocol zou tot stand komen.

De idee heeft sindsdien haar weg gebaand en vroeg of laat, maar met onmiskenbare zekerheid, zal de politieke Benelux, na de douane Unie en na de Economische Unie werkelijkheid worden.

Bij gelegenheid van de wederoprichting van de Conferentie in 1953 heb ik nogmaals de openingsrede gehouden en ik heb toen gesproken over «Taalgebruik in de Rechtspraktijk». — Het moest nog eens herhaald worden dat het de hoogste tijd werd om eindelijk het onmogelijk jargon op te ruimen dat sinds meer dan een eeuw in de rechtspraktijk in Vlaanderen in gebruik was gekomen en dat van generatie tot generatie werd overgeleverd.

Ook op dat gebied hebben wij gedurende het laatste decennium een verheugende verbetering waargenomen. Na de nieuwe vertaling van het Burgerlijk Wetboek is nu ook dezer dagen de nieuwe Nederlandse tekst van het Wetboek van Strafvordering in het Staatsblad verschenen en naar aanleiding hiervan wil ik hier een woord van

eerbiedige hulde spreken ter nagedachtenis van Prof. E. van Dievoet, in de adelstand verheven enkele maanden voor zijn overlijden in het afgelopen jaar. Meer dan wie ook heeft deze hoogstverdiensterlijke rechtsgeleerde zich ingespannen om het taalgebruik in het rechtsleven in overeenstemming te brengen met de algemene culturele ontwikkeling van de Vlaamse gemeenschap.

Velen doen nu aan een voortdurende en nauwgezette taalzuivering: hoge magistraten en ook ijverige griffiers zitten onafgebroken te bladeren en te studeren in allerlei naslagwerken over het juiste woord en de behoorlijke uitdruktingsvorm. Ik geloof dat wij stilaan de doodstrijd inluiden van de Vlaamse academicus die zich schaamde voor de minste fout tegen de franse syntaxis, maar zijn eigen moedertaal op de ergerlijkste wijze belaagde.

Het laatste initiatief op dit vlak begroeten wij met vreugde: tijdens een bijeenkomst van de stafhouders van de Vlaamse balies, vergaderd op verzoek van de Stafhouder der Orde te Brussel — en dat is symptomatisch voor de evolutie van deze tijd — werd besloten over te gaan tot de oprichting van een praktische studie- en werkgroep voor beter taalgebruik in de rechtspraktijk.

De groep is inmiddels met zijn werking begonnen en ik hoop dat de leden van onze Orde van hun belangstelling voor deze werking zullen laten blijken.

Dat dit alles ons tot vreugde moet stemmen is alleen gesteund op de overweging dat de Nederlandssprekenden in Europa zich als beperkte taalgroep tussen de grote gemeenschappen niet kunnen handhaven indien zij niet één zijn en die eenheid naar buiten manifesteren, en dat een gemeenschap welke haar eigen cultuurtaal niet eerbiedigt en stelselmatig weigert boven het stadium van het dialect uit te groeien en rekening houdend met de culturele evolutie der ons omringende volken, niet meer ernstig kan worden genomen.

Dit alles, geachte vergadering is voor de Nederlanden en voor het Nederlands een kwestie van te zijn of niet te zijn.

Mijnheer de Voorzitter,

U hebt in Uw inleidend woord enkele punten aangeeraakt die betrekking hebben op het in werking brengen van het nieuw Gerechtelijk Wetboek.

Naar aanleiding daarvan kan ik U zeggen dat de Raad der Orde op dit ogenblik plannen onderzoekt om al de leden der Orde, en zo enigszins mogelijk samen met al de magistraten van het rechtsgebied en ook de griffiers en de parketbeambten, in een studiegroep te verenigen die op stelselmatige wijze zou overgaan tot een praktische studie van het nieuwe gerechtelijk wetboek en de ten uitvoerlegging er van.

Inmiddels heeft de Koninklijk Commissaris voor de gerechtelijke hervorming contact opgenomen met de Conferentie der Stafhouders en werd reeds overgegaan tot de oprichting van een Commissie waarin elke Balie door een gedelegeerde zal vertegenwoordigd zijn. Deze commissie zal speciaal tot doel hebben de mogelijkheden van een versnelde procedure in de praktijk te onderzoeken, met het oog op de voorbereiding van het Koninklijk besluit dat deze aangelegenheid moet regelen.

Er is echter niet alleen het Gerechtelijk Wetboek en zijn vele bepalingen, die ook in niet geringe mate de organisatie van de advocatuur zullen wijzigen, er is ook de kwestie van de rechtsbedeling in een bepaalde ruimte en de materiële organisatie derzelve.

In het gerechtelijk arrondissement Dendermonde zijn sinds het tot stand komen van de gerechtelijke indeling

van het land drie bestuurlijke arrondissementen ondergebracht, waarvan er twee en een gedeelte van het derde met elkander zeer weinig affiniteiten en even weinig onderling verkeer hebben: ik bedoel de arrondissementen Aalst en St.-Niklaas en het kanton Wetteren die in de attractiezone liggen van drie verschillende centra. Het arrondissement Aalst ligt verdeeld tussen Brussel en Gent, St.-Niklaas tussen Antwerpen en Gent en het kanton Wetteren is volledig op Gent gericht.

Indien wij de wenselijkheid vooropstellen van het bewaren van de eenheid van het gerechtelijk arrondissement Dendermonde, en er zijn een aantal overtuigende redenen die pleiten voor het behoud van deze eenheid, dan lijkt het mij geboden dat wij als beoefenaars van de rechtsbedeling ook belangstelling opbrengen voor de gewestplannen welke op dit ogenblik voor onze drie gewesten: St.-Niklaas-Lokeren, Dendermonde en de Denderstreek worden ontworpen.

Het was niet verantwoord om te St.-Gillis-Waas nieuwe lokalen te laten bouwen voor het vrederecht en die van St.-Niklaas belangrijk uit te breiden, wanneer men met zekerheid wist dat het vrederecht te St.-Gillis zou worden afgeschaft en dat te St.-Niklaas in elke veronderstelling een nieuw gerechtshof zal moeten tot stand komen om de twee kantongerechten, de politierechtbank en de kamer van de rechtbank van koophandel en die van het arbeidsgerecht met hun respectievelijke griffies te huisvesten.

Het heeft heel wat voeten in aarde gehad om de zetel van de rechtbank van koophandel en die van het arbeidsgerecht te Dendermonde te vestigen en zodoende de eenheid van de rechtsbedeling ook op het materiële vlak te vrijwaren. — Ik vraag mij echter af of het niet wenselijk zou zijn een kamer van de correctionele rechtbank regelmatig te laten zetelen te Aalst en te St.-Niklaas, wat m.i. een rechtmatige tegemoetkoming zou zijn aan de verlangens van de advocaten uit deze gewesten en tevens heel wat nutteloze verplaatsingen zou vermijden.

En wanneer wij verwijld zijn in de praktijk van de rechtsbedeling zou ik een ogenblik willen stilstaan bij de toestand van het gerechtshof waarin wij ons bevinden.

Deze toestand is een voortdurende aanfluiting van de eerbied die moet worden opgebracht voor de rechtsbedeling en voor het kader waarin deze dient te geschieden.

Het gebouw dat hier, na de verwoesting van Dendermonde tijdens de eerste wereldoorlog, in de eerste twintig jaren werd neergezet werd klaarblijkelijk nooit volledig afgewerkt: er zijn een aantal lokalen die nooit een laagje verf hebben gezien en alleen in die kamers die naderhand voorzien werden van een bijkomende afsluiting kan men een bespreking houden die niet van uit de wandelgangen kan worden beluisterd.

Men kan dit gebouw architectonisch lelijk of mooi vinden: het is in geen geval verantwoord het in deze staat verder te gebruiken. Het is een aangelegenheid die iedere staatsburger aangaat wanneer men door gemis aan zorg en onderhoud een openbaar gebouw laat vervallen. Als advocaten gaat het ons aan, dat hier recht wordt gesproken in een kader dat geen eerbied afdwingt en gaat het ons nog meer aan dat hier voor de leden van de balie een ergerlijk gemis is aan commoditeiten: onvoldoende ruimte voor kleedkamers, geen enkel spreekkamertje, een meer dan armoedige bemeubeling van het bureau voor Rechtsbijstand en zelfs geen mogelijkheid om een telefoontje ter beschikking te stellen van de Raad der Orde.

Mag ik de wens uitdrukken dat binnen zeer afzienbare tijd een kleine commissie zou tot stand komen waarin ook een gedelegeerde van onze Orde zou worden opgenomen om zo spoedig mogelijk met de bevoegde diensten van het

Ministerie van Openbare Werken en van Justitie te overleggen wat hier kan gedaan worden om in de bestaande onhoudbare toestand te verhelpen. Hier kunnen geen pleisters op een houten been volstaan. Daar waar honderden miljoenen werden besteed om in andere arrondissementshoofdplaatsen luxueuse gerechtsgebouwen op te richten, — en ik voeg er onmiddellijk aan toe: wij verheugen ons daarover —, moeten toch de nodige geldmiddelen worden gevonden om dit gebouw eens grondig en te enemaal herin te richten als een waardige tempel voor vrouwe Justitia.

* * *

Het leven staat niet stil. Mensen komen en gaan en zo gebeurt het ook in het leven van de balie.

In het afgelopen jaar hebben wij twee van onze confraters ten grave gedragen.

Baron Moyersoën, Minister van Staat en Ere-advocaat, overleed te Aalst op 21 april 1967 in de gezegende ouderdom van 97 jaren.

Hij is slechts in zijn jongere leeftijd gedurende een zestal jaren actief lid geweest van onze Orde, waarna hij zich geheel is gaan wijden aan de financiën, de politiek en de sociale ontwikkeling van het land. — Zijn belangstelling was veelzijdig en zijn verdiensten groot en talrijk: wat hij door zijn vele initiatieven heeft verwezenlijkt o.m. cp het gebied van de sociale woningbouw is op zich zelf reeds de vervulling van een levenstaak. — Hij was een schrandere staatsman, een groot mens en onze Balie is steeds fier geweest hem onder haar leden te tellen.

Aan zijn zoon, oud-stafhouder Mr. Ludovic Moyersoën betuig ik ons innigste rouwbeklag.

En onlangs op 7 oktober jl. ontviel ons eveneens te Aalst onze vriendelijke en innemende confrater Mr. Rodolphe de Winter. Oud-strijder van de oorlog 1914-18 bleef Mr. de Winter onafgebroken lid van onze Orde vanaf het jaar 1925 toen hij op de lijst der stagiaires werd ingeschreven. Door de natuur begaafd met een gezond en standvastig goed humeur en het leven bekijkend van de beste zijde heeft hij steeds de hem toevertrouwde belangen op een voortreffelijke wijze behartigd. Ook als juridisch referent in de Werkrechterraad te Aalst heeft hij gedurende vele jaren een niet onbelangrijk deel gehad in het oplossen van de arbeidsgeschillen. Hij deed het met een tikje bonhomie, wars van ingewikkelde procedurekwesties met het oog op een oplossing die hem als billijk en rechtmatig voorkwam.

Waarde Confrater Mr. Wiemeersch,

Dit jaar heeft de Raad der Orde de beslissing genomen om de stagiaires die zich gedurende drie volle jaren onderscheiden hebben door de wijze waarop zij hun stageverplichtingen hebben vervuld, niet eenvoudig op het Tableau der Orde op te nemen, maar dat te doen «cum laude» en een gelukwens van de Raad.

U waart enkele weken geleden een van de twee confraters, die op deze wijze gelauwerd, in de Orde zijn opgenomen.

Dat U het aangedurfd en aangenomen hebt, om niet-tegenstaande uw reeds drukke praktijk, vandaag de openingsrede te houden over dit boeiende, maar dan toch betrekkelijk maagdelijk onderwerp en dat U het gedaan hebt gekregen om heel deze veelomvattende stof in amper een paar maanden tijd in te studeren en uit te diepen en ze vandaag op een zeer bevattelijke wijze voor ons uiteen te zetten heb ik, met een tikje angstvalligheid maar toch niet onverholen bewondering vernomen en geapprecieerd?

Geachte Vergadering,

Dat dit jaar twee openingsreden werden gewijd aan de problematiek van de jeugdbescherming en aan het van kracht worden van de nieuwe wet op de Jeugdbescherming, bewijst de grote belangstelling welke in onze kringen voor de jeugdbescherming wordt opgebracht.

Mr. Erik Lens heeft bij gelegenheid van de Openingsvergadering van het Vlaams Pleitgenootschap te Brussel een aantal aspecten van het probleem der jeugdbescherming belicht en U hebt vandaag meer bepaald onze aandacht gevestigd op de vele nieuwe bepalingen in de Wet op de Jeugdbescherming die het burgerlijk recht aangaan.

Zijnerzijds heeft de Stafhouder van de Orde te Brussel in een voortreffelijke repliek op de rede van Mr. Lens zo-wat alles gezegd wat, ook naar mijn mening, met betrekking tot de jeugdbescherming door de advocaten moet worden in acht genomen en betracht. Zijn rede verscheen in het Rechtskundig Weekblad dat ons vandaag werd besteld en ik kan U slechts aanraden een en ander met vrucht te lezen en te overwegen.

De overhaasting waarin deze openingszitting tengevolge van de omstandigheden moest worden voorbereid is er oorzaak van dat ik zelf niet de gelegenheid heb gehad om tijdig kennis te nemen van de tekst der openingsrede van vandaag en dat ik ook niet de gelegenheid heb gehad mij er in te verdiepen.

Het is mij dan ook te enemaal onmogelijk aan al dat-gene wat reeds vóór mij door Mrs. Lens en Wiemeersch en door de Stafhouder van Brussel gezegd werd, nog andere beschouwingen vast te knopen welke van aard zijn om dit gehoor enig belang in te boezemen.

Laat ik het ook hierbij laten en volstaan met U nog-maals, waarde confrater Mr. Wiemeersch van harte geluk te wensen met uw buitengewoon doordachte en gedocumenteerde lezing.

Inmiddels stel ik vast, dat de wijze waarop de verdediging van de belangen der jeugdigen, in nauwe samenwerking met de leden van de Jeugdrechtsbank, in de schoot van onze balie werd georganiseerd, de belangstelling heeft opgewekt van al de balies van het land en dat enkele stafhouders mij hebben geschreven dat zij het inzicht hebben om zich bij de organisatie van de rechtsbijstand in hun eigen orde te laten leiden door het voorbeeld van Den-dermonde.

De beginselen die aan deze nieuwe organisatie ten grondslag liggen zijn de volgende: de rechtsbijstand aan de jeugdigen wordt onttrokken aan de rechtsbijstand aan on-vernemenden; hij wordt toevertrouwd aan advocaten, bij voorkeur met enige familiale ervaring en met een uitgesproken belangstelling voor de jeugdproblematiek; — de rechtsbijstand wordt niet kosteloos verstrekt daar waar de jeugdige of zijn ouders vermogend zijn en omdat wij op het principe staan dat het werk van de advocaat, ook indien hij ingevolge de Wet zijn bijstand moet verlenen, op een rechtmatige wijze dient te worden gehonoreerd.

Dat de toepassing van deze beginselen in de praktijk een aantal problemen stelt zal ik U niet ontveinzen.

Wij hebben echter een der onzen bereid gevonden om deze Sectie Jeugdigen van het Bureau van Rechtsbijstand, met nauwgezetheid en onverbeterlijke stiptheid als secretaris te organiseren en leiden. Voor deze toewijding, Mr. Truyens, spreek ik U hierbij onze oprechte dank uit.

Geachte Vergadering,

Ik hoop dat het nieuw gerechtelijk jaar voor de rechts-bedeling en voor U allen vruchtbaar moge zijn.

Deze beide spreekbeurten werden voorafgegaan door de

Rede van Mr. M. MORTIER, voorzitter van de Conferentie

Als Voorzitter van de Conferentie van de Jonge Balie bij de Rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde, heb ik het voorrecht deze plechtige openingsvergadering voor geopend te verklaren.

Bij een manifestatie zoals deze, Mijnheer de Stafhouder, zullen Uw gedachten ongetwijfeld even teruggaan tot het jaar 1936, jaar waarin U als stichter, samen met enkele moedigen, onze Conferentie boven de doopvont hebt gehouden; heuglijke gebeurtenis die verleden jaar door mijn voorganger, Meester Luc Wiemeersch, passend werd belicht en herdacht.

Bij de stichting van de Conferentie zult U er wellicht nooit aan hebben gedacht dat eens de tijd zou komen dat U van diezelfde Conferentie de ere-voorzitter zoudt zijn... tenware U zelf de ontwerper zoudt geweest zijn van de statuten, die voorzien dat de Stafhouder van rechtswege ere-voorzitter is!

Dat U — ondanks de vele besommeringen van het stafhouderschap, Uw drukke advocatenpraktijk en de talloze uren die U belangloos besteedt aan de economische problemen van het Waasland — nog evenzeer begaan zijt met de goede werking van de Conferentie, heb ik sinds mijn aanstelling reeds meermalen met genoegen mogen ervaren.

Uw bestendige zorg voor het welslagen van onze activiteiten en niet in het minst van deze plechtige openingsvergadering, Uw praktische wenken en wijze raadgevingen stellen wij bijzonder op prijs. Gaarne maken wij van deze gelegenheid gebruik om U hiervoor nogmaals onze dank en onze erkentelijkheid te betuigen.

Wij begroeten in U ook het hoofd van onze Orde; de « onkreukbare » die in het voorbijge gerechtig jaar het bewijs wist te leveren dat de staf — U door de leden van onze Balie ten teken van macht toevertrouwd — niet enkel met ontzag, maar ook met begrip en vaderlijke bezorgdheid kan worden gehanteerd.

Wij zijn er van overtuigd dat na verloop van uw ambtsperiode men zal getuigen van Uw stafhouderschap als een mijlpaal in de annalen van de Orde van onze Balie kan worden aangezien.

Niet alleen hebt U in amper één jaar tijd, door Uw veelzijdige persoonlijkheid, door nieuwe en vooral nuttige initiatieven onze Balie een nieuwe stijl gegeven, méér nog — en dit is wellicht een van Uw grootste verdiensten — door een voornaamheid U eigen, door Uw gezagvol optreden en geapprecieerde tussenkomsten in de Conferentie van de Stafhouders van het land, hebt U de Balie van Dendermonde een standing weten te bezorgen die middelgrote Balies ons benijden.

Mijnheer de Stafhouder, U weet dat het vertrouwen van Uw Confraters, ook dit gerechtelijk jaar, U verworven blijft.

Mijnheer de Procureur-generaal.

Dat U de eerste zijt geweest om onze uitnodiging gunstig te beantwoorden vleit ons uitermate.

Wij weten dat U een eerlijke en plichtsetrouwe uitoefening van het advocatenberoep naar waarde weet te schatten.

U zult het dan ook ongetwijfeld bijzonder op prijs stellen dat bij deze gelegenheid nogmaals bevestigd wordt dat de Conferentie er zal voor ijveren om de jonge advocaten te helpen en bij te staan opdat zij trouw zouden zijn aan de eed die zij op Uw vordering voor het Hof van Beroep hebben afgelegd.

Te dien einde zal de Conferentie, in nauwe samenwerking met de Raad van de Orde, ook dit jaar een reeks lessen in plichtenleer inrichten.

Wij veroorloven ons het volgen van deze lessen ook aan de oudere confraters aan te bevelen. Niet alleen de kennis, maar vooral het naleven van de deontologische beginselen die ons beroep beheersen, is de enige waarborg voor een vlotte behandeling van de ons toevertrouwde gedingen, in een geest van aangename confraterniteit, eerbied voor wederzijdse rechten en erkenning van de rechtmatige belangen van de wederpartijen.

Mijnheer de Voorzitter van de Rechtbank,

Nu U hier in feite als onze gastheer dient beschouwd en het mij vandaag gegund is voor deze éne zitting — waar noch verstekken noch geldboeten of gevangenisstraf worden uitgesproken — Uw voorzitterszetel in te nemen, klinkt het misschien paradoxaal U in Uw gerechtszaal van harte welkom te heten.

Wij weten dat U het niet als één van de talloze « verplichtingen » die aan Uw voorzittersambt zijn verbonden aanziet, Uw zaterdagmiddag op te offeren om deze vergadering met Uw aanwezigheid te vereren. Uw sympathie en Uw belangstelling voor de activiteiten van onze Conferentie zijn ons te goed bekend.

Wij zijn gelukkig U zulks op deze plechtige openingsvergadering in gemoedelijke termen te kunnen herhalen.

Voor hun aanwezigheid dank ik tevens én de magistraten van de zetel, én de heren Vrederechters, die U vandaag vergezellen. Dat ook zij aanwezig hebben willen zijn om te luisteren naar de advocaten, is voor ons een bewijs teméér van de sympathie die zij onze Conferentie toedragen, en wij zijn er hen zeer erkentelijk om.

Mijnheer de Procureur des Konings,

U begroeten is even aangenaam, maar het is geen gemakkelijke opdracht. Wat men ook moge bedenken, het werd reeds over U door mijn voorgangers gezegd. Het welkomwoord wordt dan ook van jaar tot jaar moeilijker en in dit opzicht beklaag ik reeds mijn opvolgers. Uw innemendheid, Uw gemoedelijke omgang en geduldig gehoor-verlenen aan smeekbeden van alle aard, zijn zeker niet vreemd aan de goede verstandhouding en het wederzijds begrip die hier aan onze Rechtbank heersen tussen het Parket en de advocatuur.

Wij verheugen ons tevens over de aanwezigheid van de magistraten van Uw Parket. Ambtshalve staan wij dikwijls tegenover elkaar bij het belichten van tegenstrijdige aspecten van eenzelfde zaak. Uit deze hoffelijke strijd kan niets anders dan wederkerige waardering groeien.

Meester *Servais*, Voorzitter van het Verbond der Belgische Advokaten, weerhouden op de openingszitting van onze zusterconferentie te Namen, had de gelukkige ingeving zich te laten vertegenwoordigen door Meester *Pierre Ronse*, Secretaris-generaal van het Verbond.

Zo Uw broers, de innemende en conciliante Vrederechter van het Kanton Sint-Gillis-Waas, en Prof. Jan *Ronse*, auteur van de in de A.P.R. verschenen misschien meest geraadpleegde trefwoorden « schade » en « schade-loosstelling », sinds lang voor ons geen onbekenden meer zijn, zo hebben de Confraters van de beide taalgemeenschappen, vooral sinds U het secretariaat-generaal van

het Verbond waarneemt, in U een onvermoeibare factotum gevonden die zich volledig heeft ingezet voor de verdediging van hun beroepsbelangen.

De algehele medewerking van onze Conferentie is het Verbond bij voorbaat toegezegd en wij verheugen ons nu reeds over de in het vooruitzicht gestelde fusie tussen het Verbond en de U.J.B.A. met het oog op een meer doelmatige verdediging van onze belangen en die van de advocatuur.

Dat Mr. E. Gilson de Rouvreur, Stafhouder der Orde van Advokaten bij het Hof van Beroep te Brussel, zich ook door U heeft laten vertegenwoordigen, geeft ons het dubbel genoegen U van harte welkom te heten.

Mag ik U vragen aan Meester Gilson de Rouvreur onze oprechte dank te willen overmaken voor al hetgeen hij heeft verwezenlijkt om het samenleven van de nederlandstalige en franstalige advocaten in de schoot van de Balie van de Hoofdstad te verbeteren, en om de Vlamingen recht te laten wedervaren.

Mijnheer de Deken van de Rechtsfakulteit bij de Rijksuniversiteit te Gent, Prof. Spanoghe.

Velen onder ons hebben U voor het eerst leren kennen en waarderen als professor.

Lang vóór de dag — nog niet zo lang geleden — dat U de Conferentie hebt willen vereren door het ere-ondervoorzitterschap te aanvaarden — een functie voor het leven en uiteraard benijdenswaardiger dan die van erevoorzitter — hebt U de activiteiten van onze Conferentie zo in het ernstige als in het « vroede » meegeleefd. U voelt zich bij ons thuis, en dit verheugt ons. Het enige wat nog ontbreekt is, dat U nog niet op ons tableau zijt ingeschreven! Dat U oo't vandaag, ondanks Uw drukke bezigheden, geen verstek hebt willen laten gaan, weten wij naar waarde te schatten.

Welkom ook aan

oud-stafhouder Mester De Vliegheer, vertegenwoordiger van de Stafhouder der Orde van Advokaten bij het Hof van Beroep te Gent;

oud-stafhouder Meester Ooms, vertegenwoordiger van de Stafhouder van Antwerpen;

Meester Steppe, Stafhouder van de Balie te Oudenaarde; aan de onder-voorzitter van de U.J.B.A., Meester Jean Heyvaert;

aan de afgevaardigden van onze zusterconferenties bij de Balies van Gent, Antwerpen en Brugge.

Na op Uw plechtige openingsvergaderingen te gast te zijn geweest en met U aan rijke tafelen heerlijke gerechten te hebben gedeeld, is het voor ons een buitengewoon genoegen dit keer Uw gastheer te mogen zijn.

Het zal mij zeker niet ten kwade worden geduid indien ik een speciaal woord van welkom richt tot Meester Liliane Deldycke en Meester Jacqueline Haulot, liefvallige afgevaardigden van het Vlaams Pleitgenootschap en van de Conférence du Jeune Barreau bij het Hof van Beroep te Brussel. Zo Vlaanderen zijn zonen uitzendt, zo zendt Brussel ons zijn dochteren!

Wij vinden het een vriendelijke attentie vanwege Voorzitster Meester Hilde Pee, en Voorzitter Meester Jean Reignier Thys, dat zij vrouwelijke bestuursleden op onze openingsvergadering hebben willen afvaardigen.

Ook het gezelschap van de Jonge Balie bij de Balie te Rotterdam, delegerde een bevallige vertegenwoordigster, Meester J. M. Blom, die wij oprecht welkom heten.

In het epos van de vrijheidstrijd der Nederlanden, in de 16e eeuw door onze landgenoot Charles de Coster in het

frans geschreven: « La légende de Tyl Ulenspiegel et de Lamme Goedzak » staan deze profetische versregels:

« Quand le Septentrion baisera le Couchant
« de sera fin de ruines
« Cherche la ceinture »

In het spoor van al diegenen die sedert drie eeuwen er naar gestreefd hebben om het « gemeine vaderlandt », dat naar het woord van Willem van Oranje, de vader des vaderlands, « te cleen is om ghedeelt te blyven » moeten wij ons ook beijveren om de hand te vinden die het Noorden en het Westen opnieuw zal bundelen zoals de zeventien pijlen gebundeld worden in de klauw van de Leo Belgicus.

Alleen reeds wanneer wij onze persoonlijke en vriendschappelijke relaties in het kader van onze beroepsactiviteiten bestendigen, zullen wij een steen bijdragen tot versteviging van de Benelux en zullen wij handelen naar het hart van onze Stafhouder, die de eerste openingsrede voor onze Conferentie in 1936 heeft gehouden over « De Strijd om de vereniging der Nederlanden ».

Wij danken ook voor hun aanwezigheid,

de parlementsleden; de notarissen; de hoofdgriffier, griffiers en griffiebeamten van het rechtsgebied en de beamtten van het Parket.

De Conferentie is bijzonder gevoelig voor Uw bliken van belangstelling.

Waarde Confraters,

Moet ik U wel verwelkomen?

U zijt de Conferentie, en het is in Uw naam dat ik de eer heb deze vergadering voor te zitten.

Na deze welkomwoorden moet ik voor hun afwezigheid verontschuldigen:

De Minister van Justie;

De heer Eerste Voorzitter van het Hof van Beroep te Gent;

Meester Ridder René Victor;

De arrondissementcommissarissen van Aalst en Sint-Niklaas-Dendermonde;

De Vrederechters van de Kantons Wetteren en Hamme; De heer Referendaris van de Rechtbank van Koophandel te Sint-Niklaas;

Rechter Zenner;

Senator De Baer;

Volksvertegenwoordigers Boeykens en Van Hoorick;

De Voorzitters van de zusterconferenties bij de Balies van Luxemburg, Kortrijk, Tongeren, Mons en Tournai;

Mr P. M. Orban, oud-stafhouder;

Mr De Cleene, ere-advokaat.

Hooggeachte Vergadering, Waarde Confraters,

In het bijvoegsel aan het Belgisch Staatsblad van 31 oktober jl. werd de tekst gepubliceerd van de wet van 10 oktober 1967 houdende het Gerechtelijk Wetboek.

Deze tekst, in totaal 1.675 artikelen, wordt gevolgd door een « Bijvoegsel bij het gerechtelijk Wetboek » dat slechts 4 artikelen omvat; artikelen die elk een groot aantal ondergeschikte artikelen bevatten waarvan het voorwerp als volgt kan worden samengevat:

Artikel 1 handelt over de gebiedsomschrijving en de zetel van de Hoven en de Rechtbanken. Hier kunnen wij dus o.m. nazien hoe de Kantons voortaan zullen worden ingedeeld en uit welke lokaliteiten zij samengesteld zijn.

Artikel 2 somt alle wettelijke bepalingen op die bij het in voege treden van het gerechtelijk Wetboek worden opgeheven.

Alleen voor wat de Balie betreft zijn er niet minder dan 25 wetten of koninklijke besluiten die buiten kracht worden gesteld of vervangen.

Artikel 3 somt de wettelijke bepalingen op die worden gewijzigd.

In *artikel 4* ten slotte vinden wij de voorschriften die als overgangsmatregelen gelden.

Deze belangrijke wet besluit met volgend artikel :

« De bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek en van zijn bijvoegsel, alsmede de opheffings-, wijzigings- en overgangsbepalingen treden in werking op de data die de Koning bepaalt en ten laatste zes-en-dertig maanden na de bekendmaking van deze wet in het Belgisch Staatsblad », dus uiterlijk op 1 november 1970.

* * *

Het eerste Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging was een van de vier grote « Ordonnanciën » die op initiatief van Colbert, door Lodewijk de XIVe in de 17e eeuw werden uitgevaardigd onder de naam « Ordonnance sur la Justice Civile » in 1667.

In 1806, onder Keizer Napoleon, werd het grondig gewijzigd en kreeg het de benaming van « Code de Procédure Civile ». Deze « Code » werd op 24 april 1806 in België ingevoerd.

Dit Wetboek onderging, sindsdien, en vooral in 1936, belangrijke wijzigingen, zonder dat nochtans hierdoor meer werd beoogd dan een aanpassing aan inmiddels gewijzigde toestanden. Het tot stand komen van de wet van 10 oktober 1967 mag echter worden beschouwd als de meest belangrijke wijziging in onze Wetgeving sinds onze onafhankelijkheid.

Deze wijziging, het ware misschien juist te spreken van « totale vernieuwing », is zó belangrijk, dat het onontbeerlijk zal zijn voor al diegenen die vóór 1970 tot de Balie zullen toegetreden zijn, een grondige studie te maken van dit voortaan essentieel onderdeel van onze rechtspraak.

Ik vertolk hier ongetwijfeld de mening van alle aanwezigen dat een systematische en grondige uiteenzetting van de nieuwe proceduurewet in de schoot van al de Belgische Balies noodzakelijk zal zijn.

Overbodig te beklemtonen dat onze Conferentie bij voorbaat haar volle medewerking toezegt om elk initiatief die in deze zin door de Raad van de Orde zal worden genomen, te propageren en te steunen. Wij maken ons geen begoochelingen... het zal een werk zijn van jaren.

* * *

Zonder misbruik te willen maken van de korte tijdspanne die mij als voorzitter is toegewezen — U zijt inderdaad naar deze zitting gekomen om de redenaar van vandaag te aanhoren — wens ik de aandacht van onze Confraters meer in het bijzonder te vestigen op enkele nieuwe schikkingen die werden getroffen ten aanzien van de advocatenpraktijk.

Van belang is het wel te wijzen op het feit dat de onafhankelijkheid van de Balies, voor wat betreft de inschrijving op het tableau, in artikel 432 van het nieuwe Wetboek, met nadruk wordt bevestigd. In het volgend artikel wordt het principe van de wederinschrijving

op het tableau erkend, wat tot nog toe — in geval van schrapping — een omstreden kwestie is gebleven.

Vermeldenswaard is evenzeer de essentiële wijziging in het « statuut » van de advocaat. Voortaan mag hij optreden voor alle gerechtelijke instanties als gevolmachtigde van een der partijen, — fondé de pouvoirs — zonder van enige volmacht te moeten doen blijken.

De praktijk zal leren in hoever dit principe bepaalde verhoudingen met de cliënten zal wijzigen, b.v. ten aanzien van de mogelijkheid om voor de partijen verbindingen aan te gaan, transakties te sluiten, enz.

Voor verdere discussie zal deze vraag ongetwijfeld een vruchtbaar terrein worden.

Wanneer een betwisting betreffende ereloon niet op definitieve wijze door de Raad der Orde kan worden beslecht, b.v. omdat een van de partijen met de getroffen beslissing niet akkoord gaat, en behoudens de gevallen waarin de Raad bij overeenkomst scheidsrechtelijk optreedt, zal de zaak in de Raadkamer worden behandeld. Of dit een gelukkige innovatie is, zal de praktijk ons leren... Voortaan zullen de tuchtzaken in beroep worden behandeld voor de tuchtraad van Beroep, voorgezet door de eerste Voorzitter of een door hem aangewezen Kamervoorzitter en vier advocaten-assessoren waarvan voortaan twee advocaten van de Balie waartoe de verdachte behoort. Een lijst van bijzitters wordt bij het begin van elk jaar door de Stafhouders van het rechtsgebied in samenwerking met de Eerste-Voorzitter opgesteld.

De debatten in beroep zijn voortaan slechts publiek indien de verdachte advocaat zulks verlangt.

Mag ik ten slotte wijzen op art. 441 dat bepaalt « in hun ambtsverrichtingen dragen de advocaten de kledij die de Koning voorschrijft ».

Dit waren slechts enkele « sprokkelingen » uit het woud van nieuwe artikelen waarmede wij ons in de komende maanden en jaren zullen moeten vertrouwd maken en die ik, heel eventjes maar, heb willen aanraken.

* * *

Waarde Confrater, Meester Alex Wiemeersch,

Vanaf de dag, nu vier jaar geleden, dat U tot onze Balie zijt toegetreden, zijt U bij Uw Confraters onmiddellijk opgevallen door Uw kennis van het Recht. Met de proceduur — bezaaid met valstrikken en knepen — wist U zich in een record-tijd vertrouwd te maken.

Bescheiden, eenvoudig en oprecht in Uw omgang mocht U zich vrij spoedig verheugen de achting van de magistraten en de sympathie van al Uw confraters te hebben verworven.

Weliswaar niet zonder aarzelen hebt U, amper 2 maanden geleden, aanvaard deze vuurproef te doorstaan en dan nog met een onderwerp dat door zijn aktualiteit en wegens zijn aanpassingsmoeilijkheden, eigen aan nieuwe wetgevingen, in het brandpunt van de belangstelling staat en stof levert voor talloze controverses.

U zijt er niet voor teruggeschrokken om in enkele weken tijd een studie te maken en hiervoor de nodige opzoekingen te doen, daar waar — in normale omstandigheden — andere openingsredenaars over maanden beschikken om hun rede op punt te stellen.

Dank zij Uw inspanningen is het ons dit jaar ook mogelijk de traditie — die wil dat de openingsrede gehouden wordt door een lid van onze balie — in ere te houden. Wij zijn er U dankbaar voor.

Ik heb thans het geduld van Uw uitgelezen publiek reeds al te lang op de proef gesteld... U hebt het woord.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE.

1e Kamer. — 14 oktober 1966.

Voorzitter: M. Belpaire.

Raadsheer-verslaggever: M. Delahaye.

Advocaat-generaal: Mr. Dumon.

Advocaten: Mrs. Van Ryn en Bayart.

Huur van handelshuizen. — Vraag tot hernieuwing. — Betwisting over de modaliteiten. — Medeëigenaars vragen het recht tot opzegging bij het einde van elke driejarige termijn. — Verantwoording in conclusie. — Rechter kent het recht toe art. 12 handelshuurwet toe te passen. — Geen miskening van dagvaarding en conclusies. — Uitspraak binnen de perken van de door art. 18 aan de rechter toegekende bevoegdheid.

De medeëigenaars van een handelshuis hadden de huurhernieuwing afhankelijk gesteld van de voorwaarde dat zij recht van opzegging bij het einde van elke driejarige termijn zouden hebben. Gedagvaard door de huurder lieten zij in conclusie hun persoonlijke situatie van onverdeeldheid gelden tot rechtvaardiging van het door hen gevraagde beding.

Door te beslissen dat, in geval van vervreemding van het huis om uit onverdeeldheid te treden, toepassing zal gemaakt worden van de bepalingen van art. 12 handelshuurwet, doet de rechter uitspraak over een betwisting, waarvan hij, ingevolge het inleidend exploit en de conclusies van de partijen kennis moet nemen.

Wanneer de rechter een van de voorwaarden tot hernieuwing van de huur, door de verhuurder bedongen en door de huurder geweigerd, wijzigt om redenen van billijkheid waarop hij wijst, doet hij uitspraak overeenkomstig art. 18; zodoende is hij de perken van de hem door die bepaling toegekende bevoegdheid niet te buiten gegaan.

N.V. Brouwerij De Koninck t./ Thuys e.a.

Gelet op het bestreden vonnis, op 30 november 1964 in hoger beroep gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen;

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van de artt. 1108, 1134, 1319, 1320, 1322 van het Burgerlijk Wetboek, 61 van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering, 18 vervat in de wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het handelsfonds en, voor zoveel als nodig, 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden vonnis van ambtswege beslist dat, voor de hernieuwing van de bestaande huurovereenkomst, aan deze de clause moet worden toegevoegd « dat, in geval van vervreemding van het huis om uit onverdeeldheid te treden, toepassing zal gemaakt worden van de bepalingen van art. 12 van de wet van 30 april 1951 », dienvolgens de beroepen beslissing in die zin wijzigt en een vierde van de kosten van beide aanleggen ten laste van eiseres legt,

terwijl de verweerders noch in hun betekening van nieuwe huurvoorwaarden op 7 oktober 1963, noch in hun conclusie voor de rechter gevorderd hebben dat, voor het bekomen van de hernieuwing, deze clause aan eiseres zou worden opgelegd, zodat het vonnis, door een geschilpunt op te werpen dat tussen de partijen niet bestond en door van ambtswege een voorwaarde aan de hernieuwde huurovereenkomst toe te voegen,

eerste onderdeel, de bepalingen die het gerechtelijk contract en de passiviteit van de rechter in burgerlijke zaken beheersen, heeft geschonden (schending van de in het middel aangeduide bepalingen, inzonderheid de artt. 1108, 1134 van het B.W., en 61 van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering),

tweede onderdeel, in elk geval de bewijskracht van het inleidend exploit en van de conclusies van de partijen waarbij, met betrekking tot de door het vonnis opgelegde clause, niets werd gevorderd, heeft miskend (schending van de in het middel aangeduide wetsbepalingen, inzonderheid de artt. 1319, 1320 en 1322 van het B.W.).

derde onderdeel, tevens artikel 18 vervat in voormede wet van 30 april 1951 heeft geschonden vermits, volgens deze wetsbepaling, enkel de huurvoorwaarden waarover tussen de huurder en de verhuurder onenigheid bestaat, door de rechter kunnen worden beslecht, zodat, door een voorwaarde op te leggen waarover niet werd gehandeld en a fortiori geen onenigheid bestond, de rechter de perken van de door deze tekst toegekende bevoegdheid is te buiten gegaan (schending van de in het middel aangeduide bepalingen, inzonderheid art. 18 vervat in de wet van 30 april 1951):

Over de drie onderdelen samen:

Overwegende, enerzijds, dat de verweerders, bij het betekenen van nieuwe huurvoorwaarden, in hun schrijven van 7 oktober 1963 onder meer hadden bedongen « de huurder en de eigenaar hebben wederzijds het recht van opzegging bij het einde van elke driejarige termijn, mits inachtneming van een vooropzeggingstermijn... en onder de bepalingen zoals voorzien bij de wet van 30 april 1951... » en zij in hun conclusie deden gelden « dat, ingevolge het overlijden van de weduwe Baey, de persoonlijke situatie van ieder van de kinderen van die aard is dat een gebonden zijn aan een onverdeeldheid gedurende negen jaren voor hen zware gevolgen heeft; dat het noodzakelijk kan blijken uit de nu bestaande onverdeeldheid te treden... » en zij daaruit afleidden dat het opnemen in de huurovereenkomst van de clause waarbij het recht op opzegging bij het einde van elke driejarige termijn werd bepaald, gerechtvaardigd was; dat, anderzijds, eiseres in haar inleidend exploit, na de in het schrijven van 7 oktober 1963 door de verweerders aangehaalde voorwaarde te hebben vermeld, om huurhernieuwing verzocht « onder de thans lopende huurvoorwaarden en inzonderheid een maandelijkse huurprijs van 9.000 fr. of eventueel onder de andere voorwaarden door de vrederechter te bepalen » en, in haar conclusie, de aanvoering betreffende de onverdeeldheid en het recht op opzegging onderzocht, doch ze als niet afdoende beschouwde omdat « deze toestand zich reeds sedert jaren voordoet en reeds bestond bij de aanvraag tot huurvernieuwing »;

Overwegende dat de rechter, door te beslissen dat, in geval van vervreemding van het huis om uit onverdeeldheid te treden, toepassing zal gemaakt worden van de bepalingen van art. 12 vervat in de wet van 30 april 1951, uitspraak doet over een betwisting, waarvan hij, ingevolge het inleidend exploit en de conclusies van de partijen kennis moet nemen; dat hij mitsdien de bewijskracht van de bedoelde akten niet heeft miskend en de in het middel aangeduide wetsbepalingen niet heeft geschonden;

Overwegende dat, wanneer de rechter een van de

voorwaarden tot hernieuwing van de huurovereenkomst, door de verhuurder bedongen en door de huurder geweigerd, wijzigt om redenen van billijkheid waarop hij wijst, hij, overeenkomstig art. 18 vervat in de wet van 30 april 1951 uitspraak doet; dat hij zodoende de perken van de hem door bedoelde bepaling toegekende bevoegdheid niet is te buiten gegaan;

Overwegende dat geen van de drie onderdelen kan aangenomen worden;

Over het tweede en derde middel samen, het tweede, afgeleid uit de schending van de artt. 1319, 1320, 1322 van het B.W. en 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden vonnis van ambtswege beslist dat, voor de hernieuwing van de bestaande huurovereenkomst, aan deze de clause moet worden toegevoegd « dat, in geval van vervreemding van het huis om uit onverdeeldheid te treden, toepassing zal gemaakt worden van de bepalingen van art. 12 van de wet van 30 april 1951 », dienvolgens de beroepen beslissing in deze zin wijzigt en een vierde van de kosten van beide aanleggen ten laste van eiseres legt, op grond namelijk hiervan « dat de brouwerij (thans eiseres) trouwens in haar inleidende dagvaarding vroeg om huurverlenging te bekomen mits de huurprijs van 9.000 fr. per maand of eventueel onder andere voorwaarden door de vrederechter te bepalen », dat zij dus reeds voorzag en aanvaardde dat de rechter op eigen initiatief de billijke voorwaarden zou bijvoegen,

terwijl de interpretatie, aldus door het vonnis aan de termen van de inleidende dagvaarding gegeven, onverenigbaar is met de inhoud ervan en dus de bewijskracht ervan miskent, waaruit eveneens de schending van de in het middel aangeduide wetsbepalingen volgt;

het de de, afgeleid uit de schending van de artikelen 1319, 1320, 1322 van het B.W. en, voor zoveel als nodig, 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden vonnis van ambtswege beslist dat, voor de hernieuwing van de bestaande huurovereenkomst, aan deze de clause moet worden toegevoegd « dat, ingeval van vervreemding van het huis om uit onverdeeldheid te treden, toepassing zal gemaakt worden van de bepalingen van art. 12 van de wet van 30 april 1951 », dienvolgens de beroepen beslissing in deze zin wijzigt en een vierde van de kosten van beide aanleggen ten laste van eiseres legt, op grond namelijk van de overweging dat « nu de appellanten (thans verweerders) meer vroegen dan deze clause (van art. 12), het de rechtbank niet verboden kan zijn een mindere voorwaarde aan de huurster op te leggen... »,

terwijl de verweerders, luidens de betekening van hun voorwaarden op 7 oktober 1963, het inleidend exploit en de conclusies van de partijen in beide aanleggen, andere voorwaarden hadden gesteld, waarvan geen enkele de door het vonnis van ambtswege opgelegde voorwaarde kan omvatten, zodat het vonnis de bewijskracht van die akten heeft miskend:

Overwegende dat uit de uiteenzetting zelf van beide middelen en uit het op het eerste middel gegeven antwoord blijkt dat de bekritiseerde motieven niet onverenigbaar zijn met de termen van het inleidend exploit en van de conclusies van de partijen;

Dat beide middelen feitelijke grondslag missen;

Om deze redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt eiseres in de kosten.

HOF VAN CASSATIE.

2e Kamer. — 10 oktober 1966.

Voorzitter: M. Van Beirs.

Raadsheer-verslaggever: M. de Waersegger.

Advocaat-generaal: M. Charles.

Tussenkomst in strafzaken. — Verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen. — Verzekeraar neemt leiding van het geding van zijn verzekerde op zich. — Enkel in eerste aanleg. — Tussenkomst van zijn verzekerde. — Voor de eerste maal in hoger beroep. — Ontvankelijk.

Een verzekeraar van de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen had voor de strafrechter in eerste aanleg de leiding van het geding van zijn verzekerde, verdachte, op zich genomen, deed dit niet meer in hoger beroep en verklaarde tussen te komen overeenkomstig art. 9 lid 4 van de wet van 1 juli 1956.

De omstandigheid dat in eerste aanleg de verzekeraar in feite de leiding van het geding van zijn verzekerde op zich heeft genomen, heeft haar niet tot partij in de zaak gemaakt en kan haar niet het recht ontnemen om voor de eerste maal in het geding in hoger beroep tussen te komen.

N.V. Le Secours de Belgique t./ Derna e.a.

Gelet op het bestreden vonnis, op 24 november 1965 gewezen door de Correctionele Rechtbank te Luik, rechtdoende in hoger beroep;

Over het middel, afgeleid uit de schending van de artikels 9, inzonderheid lid 2 en 4, van de wet van 1 juli 1956 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen en 466 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, doordat het bestreden vonnis de vrijwillige tussenkomst van eiseres in het geding in hoger beroep niet ontvankelijk verklaart, op grond dat eiseres in feite de leiding van het geding van haar verzekerde in eerste aanleg op zich heeft genomen, terwijl, krachtens de in het middel aangehaalde bepalingen, wanneer de burgerlijke rechtsvordering tot herstelling van de door een motorrijtuig veroorzaakte schade tegen de verzekerde wordt ingesteld voor het strafgerecht, de verzekeraar vrijwillig kan tussenkomen onder dezelfde voorwaarden als zou de vordering voor het burgerlijk gerecht gebracht zijn; de vrijwillige tussenkomst in hoger beroep ontvankelijk is vanwege degenen die derden-verzet kunnen instellen; de verzekeraar ontvankelijk is om derden-verzet in te stellen tegen het vonnis in hoger beroep indien hij geen partij geweest is in dit hoger beroep en hij in feite niet de leiding van het geding van de verzekerde in dit hoger beroep op zich genomen;

Overwegende dat het bestreden vonnis de tussenkomst van eiseres in het geding in hoger beroep niet ontvankelijk verklaart, op grond dat « niet kan worden overwogen dat de verzekeraar — hier de eiseres — die in feite de leiding van het geding voor de eerste rechter op zich heeft genomen, niet tegenwoordig geweest is in de zaak en niet in staat geweest is om zijn rechten te doen gelden »;

Overwegende dat het bestreden vonnis weliswaar vaststelt dat eiseres in feite de leiding van het geding van haar verzekerde Derna in eerste aanleg op zich heeft genomen, maar dat uit dit vonnis evenals uit de processtukken waarop het Hof vermag acht te slaan, ook blijkt dat in het geding in hoger beroep eiseres de leiding van dit geding niet meer in feite op zich heeft genomen, aan-

gezien haar verzekerde, de beklaagde Derna, er bijge-
staan werd door een persoonlijk raadsman, en dat zij
verklaard heeft in de zaak tussen te komen overeenkom-
stig art. 9, lid 4, van de wet van 1 juli 1956 betreffende
de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake mo-
torrijtuigen;

Overwegende dat art. 9, lid 4, van de wet van 1 juli
1956 bepaalt dat wanneer « de burgerlijke vordering tot
herstelling van de door een motorrijtuig veroorzaakte
schade tegen de verzekerde wordt ingesteld voor het
strafgerecht, de verzekeraar vrijwillig kan tussenkomen
onder dezelfde voorwaarde als zou de burgerlijke vor-
dering voor het burgerlijk gerecht gebracht zijn... »;

Overwegende dat de omstandigheid dat in eerste aan-
leg de eiseres in feite de leiding van het geding van
haar verzekerde op zich heeft genomen, haar niet tot
partij in de zaak heeft gemaakt en haar niet het recht
kan ontnemen om voor de eerste maal in het geding
in hoger beroep tussen te komen;

Dat het middel gegrond is;

Om deze redenen,

Vernietigt het bestreden vonnis, in zover het de tus-
senkomst van eiseres niet ontvankelijk verklaard heeft,
zodat het genoemde vonnis haar dientengevolge niet
meer kan worden tegengeworpen, en in zover dit vonnis
haar in de kosten van haar tussenkomst veroordeelt;

Beveelt dat van het thans gewezen arrest melding zal
worden gemaakt op de kant van de gedeeltelijk vernie-
tigde beslissing;

Veroordeelt de verweerders in de kosten;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar de Correctionele
Rechtbank te Verviers, rechtdoende in hoger beroep.

NOOT : Verg. Cass. 15 september 1966, R.W. 1966-1967,
1085, betreffende het gezag van gewijsde tegenover de
verzekeraar die in feite de leiding van het geding op
zich heeft genomen.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL.

16e Kamer. — 24 april 1967.

Voorzitter : M. Teirlinck,

Raadsheren : M.M. de Smedt en Jans.

Advocaten : Mrs. Legrand, Discart en Grolig-Bulckens.

**Oorzakelijk verband. — Botsing tussen auto die foutief
links afslaet en auto die regelmatig inhaalt, maar geen
schouwingsbewijs heeft. — Geen oorzakelijk verband
tussen dit laatste misdrijf en het ongeval.**

*Een aanrijding had plaats toen A foutief links afsloeg op
het ogenblik dat B hem op regelmatige wijze inhaalde.
Het voertuig van B was echter niet voorzien van een
schouwingsbewijs.*

*Er bestaat geen oorzakelijk verband tussen dit ver-
zuim en het ongeval : in de gegeven omstandigheden
moest de botsing tussen beide voertuigen voorvalen
ongeacht of B al dan niet in het bezit was van een
schouwingsbewijs.*

Weyten t./ Guldentops.

(.....)

Beticht van :

te Herent, kanton Leuven, op 18 september 1965,

De eerste en de tweede :

I. door gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg, maar

zonder het oogmerk om de persoon van een ander aan te
randen, onopzettelijk slagen of verwondingen veroorzaakt
te hebben aan Guldentops Chantale ;

II. met samenhang :

de eerste :

A. als bestuurder van een voertuig op de openbare weg,
die hetzij naar links wil afslaan om de rijbaan te verlaten
of in voorkomend geval om zijn voertuig aan de linker
zijde van de rijbaan tot staan te brengen, zo hij links af-
slaet, bij gebrek aan verkeerstekken en tekenen op het
wegdek, waarbij andere verplichtingen worden voorge-
schreven, zich niet naar links te hebben begeven of op een
rijbaan met eenrichtingsverkeer niet zo dicht mogelijk bij
de linker rand ervan te zijn gebleven en vervolgens het
maneuver niet met matige snelheid te hebben uitgevoerd ;

de tweede :

B. op de openbare weg een voertuig onderworpen aan
het Algemeen Reglement gevoegd bij het Regentsbesluit
van 22 mei 1947, gebezigd te hebben dat niet voorzien
was van een schouwingsbewijs waarbij zulks toegelaten
wordt ;

* * *

Gezien de beroepen ingediend op :

6 januari door :

Guldentops in zijn hoedanigheid van burgerlijke partij,
en door de N.V. Minerve,

6 januari 1967 door het openbaar Ministerie tegen beide
betichten,

7 januari 1967 door Weyten in zijn beide hoedanigheden
en door N.V. Sun Insurance,

tegen het vonnis uitgesproken door 1 rechter op 29 de-
cember 1966, door de Correctionele rechtbank te Leuven,
hetwelk :

Zegt dat de feiten sub II samenhangend zijn met het
wanbedrijf ;

Zegt dat de verjaring wat feiten sub II betreft gestuit is
geworden ;

Zegt dat de feiten zich hebben voorgedaan te Tremelo
en niet te Herent ;

Zegt dat al de feiten bewezen zijn en zich vermengen
wat ieder betichte betreft ;

Eerste betichte veroordeelt voor feiten I en IIA : tot
een boete van 100 fr. gebracht op 2.000 fr. of 10 dagen ;

Tweede betichte veroordeelt tot een boete van 50 fr. ge-
bracht op 1.000 fr. of 8 dagen voor feiten I en IIB ;

Ieder betichte veroordeelt tot de helft der kosten belo-
pende 305 fr. ;

Op burgerlijk gebied :

1. Weyten veroordeelt tot het betalen van 8.276 fr. aan
Guldentops,

2. Guldentops en N.V. Minerve in solidum veroordeelt
om te betalen aan N.V. Sun Ins. 4.860 fr. ; - 1.550 fr. aan
Weyten ;

Zegt voor recht dat de vergoedende intresten op de
sommen van 8.276 en 15.550 fr. lopen van 18 september
1965 tot 8 december 1966 en op de som van 4.860 fr. van
19 oktober 1965 tot 8 december 1966, terwijl de gerechte-
lijke intresten belopen vanaf deze laatste datum op al de
sommen ;

De respectieve verweerders verwijst in de kosten ge-
maakt door de burgerlijke partijen ;

Overwegende dat de beroepen regelmatig zijn naar
vorm en tijd ;

Overwegende dat de telastleggingen I en IIA in hoofde
van eerste betichte Weyten door het onderzoek voor het

Hof gedaan, bewezen zijn gebleven zoals zij door de eerste rechter werden weerhouden;

Dat inderdaad uit de getuigenis van Wuyts André (stuk 4) blijkt dat Guldentops met zijn wagen op regelmatige wijze een inhaalmanoeuvre is begonnen van het voertuig bestuurd door Weyten (aanzetting richtingsaanwijzer links, naar links gezwenkt);

Dat het ongeval zich voordeed omdat Weyten met zijn wagen naar links is afgeslagen, op het ogenblik dat de wagen van Guldentops op zijn hoogte was gekomen (stuk 4);

Dat dit zich voordeed op de kruising zelve (cfr. plan);

Overwegende dat hieruit voortvloeit dat Weyten niet op reglementaire wijze zijn afslaan naar links om de rijbaan te verlaten, heeft voorbereid en uitgevoerd;

Dat hij o.m. zich niet eerst naar links heeft begeven, daar in dat geval het inhalen door Guldentops onmogelijk zou zijn geweest, gezien de baan ter plaatse maar 6 meter breed is;

Dat Weyten in ieder geval niet heeft nagegaan of zijn manoeuvre naar links kon geschieden zonder gevaar voor de andere weggebruikers, vermits hij naar links is afgeslagen toen de wagen van Guldentops op zijn hoogte was (verklaring Wuyts stuk 4);

Overwegende dat de twee telastleggingen terecht vermenigd werden daar de inbreuk op de wegcode een bestanddeel is van het gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg voorzien in het feit I;

Dat de strafftoemeting bij te treden is;

Overwegende dat de telastlegging IIB in hoofde van tweede betichte Guldentops bewezen is gebleven;

Dat deze betichte overigens toegeeft dat hij zijn voertuig heeft gebezigd toen het niet voorzien was van een schouwingsbewijs;

Overwegende echter dat er geen oorzakelijk verband bestaat tussen dit verzuim en het ongeval;

Dat inderdaad in de gegeven omstandigheden de botsing tussen beide voertuigen moest voorvallen of Guldentops in bezit was van een schouwingsbewijs of niet;

Overwegende dat wat betreft de telastlegging I in hoofde van Guldentops, geen enkele fout in oorzakelijk verband met het ongeval bewezen werd;

Dat deze telastlegging dan ook niet bewezen is gebleven;

Dat de strafftoemeting in hoofde van Guldentops in de hiernabepaalde mate dient aangepast;

Overwegende dat uit bovenstaande beschouwingen blijkt dat het ongeval uitsluitend te wijten is aan betichte Weyten Edmond;

Om deze redenen,

Het Hof,

Rechtdoende op tegenspraak;

Gezien artikelen:

211 en 212 van het wetboek van strafvordering; 24 der wet van 15 juni 1935; alsook de wetsbepalingen aangehaald in het bestreden vonnis;

ter zitting aangeduid door de Heer Voorzitter;

Alle andere conclusies als irrelevant van de hand wijzende;

Ontvangt de beroepen;

Doet het vonnis a quo te niet en opnieuw wijzende;

Veroordeelt Weyten Edmond wegens telastleggingen I en IIA tot een geldboete van 100 fr., verhoogd met 190 decimes en alzo gebracht op 2.000 fr., die bij gebrek aanbetaling binnen de wettelijke termijn zal kunnen vervangen worden door een gevangenisstraf van tien dagen;

Veroordeelt Guldentops Joannes hoofdens telastlegging IIB tot een geldboete van 26 fr., verhoogd met 190 decimes en alzo gebracht op 520 fr., die bij gebrek aan be-

taling binnen de wettelijke termijn zal kunnen vervangen worden door een gevangenisstraf van acht dagen;

Spreekt Guldentops Joannes vrij hoofdens telastlegging I;

Verwijst ieder betichte in de helft der kosten van beide instanties jegens de publieke partij belopende 776 fr.;

Beslissende over de burgerlijke eisen:

1. Guldentops:

Veroordeelt Weyten Edmond om aan Guldentops Joannes te betalen ten titel van schadevergoeding de som van 11.035 fr. met de vergoedende intresten vanaf de dag der feiten of van de uitbetaling, de gerechtelijke intresten en de kosten van beide instanties;

2. N.V. Sun Insurance Ltd. en Weyten:

Verklaart deze eisen niet gegrond bij gebrek aan oorzakelijk verband tussen het feit ten laste van Guldentops weerhouden en de schade door deze partijen geleden;

Laat aan deze partijen de kosten van hun eisen in beide instanties te dragen;

Verklaart het arrest gemeen aan de vrijwillig tussenkomende partij Minerve.

HOF VAN BEROEP TE GENT.

5e Kamer. — 14 november 1967.

Voorzitter: M. Et. Verougstraete.

Raadsheren: MM. Dewitte en Van Bever.

Advocaat-generaal: Mr. Van Hauwaert.

Advocaten: Mrs. Swietens en Van der Eecken.

Faillissement. — Verzet tegen vonnis dat faillissement uitspreekt. — Niet ontvankelijk vanwege de gefailleerde die gedagvaard werd en dus partij was in het geding.

Tussen de juristen zijn de meningen verdeeld betreffende de ontvankelijkheid van verzet tegen een vonnis dat het faillissement uitspreekt, wanneer de gefailleerde gedagvaard werd en dus partij in zake was.

Dit verschil van mening berust op een verschillende interpretatie van de artikelen 642 (Wetboek van Koophandel), 436 tot 438 (Wetboek van Burgerlijke Rechtspleging) en artt. 465 en 473 (Faillissementswet).

De faillissementswet heeft een afwijkende, maar volledige procedure voorzien die, om een vlugge afhandeling te verzekeren, niet alleen de termijnen, maar ook de middelen van voorziening heeft beperkt, in die zin dat in elke aanleg slechts éénmaal de gelegenheid tot verdediging wordt gegeven. Wanneer dus de gefailleerde gedagvaard werd en partij in zake was is zijn verzet tegen het vonnis dat het faillissement uitspreekt niet ontvankelijk.

Zulks is niet het geval wanneer het faillissement op rekwest wordt uitgesproken, daar de gefailleerde dan een derde is, die evenals de andere derden de gelegenheid krijgt zijn belangen te verdedigen door derden-verzet.

Joh. Vayens t./ Curator W. Van der Eecken.

Gezien de stukken, o.m. het door het beroep bestreden vonnis van de rechtbank van koophandel te Aalst dd. 28 januari 1965, het verstekarrest dd. 7 februari 1967 en het verzet dd. 24 april 1967;

Overwegende dat de primordiale vraag is of dit verzet ontvankelijk is, meer bepaald of in zake faillissement verzet mogelijk is, en zo ja, binnen welke termijn;

Overwegende dat in voornoemd verstekarrest reeds werd vermeld dat er ernstige betwisting bestaat nopens de vraag of de gefailleerde, die gedagvaard werd en dus

partij was in het geding, verzet kan aantekenen tegen het vonnis dat bij verstek zijn faillissement heeft uitgesproken.

Overwegende dat onder degenen die bevestigend antwoorden, vooreerst een deel van rechtspraak en rechtsleer deze mening steunt op het feit dat noch art. 473 F.W. noch enige andere wetsbeschikking afbreuk doen aan de algemene regel van art. 642 W.Kph. en 436 tot 438 W.B.R., die voorzien dat de vonnissen door de handelsrechtbank bij verstek gewezen vatbaar zijn voor verzet; dat art. 465 F.W., dat een limitatieve opsomming geeft van de vonnissen in zake faillissement die niet vatbaar zijn voor verzet, beroep en cassatie, geen melding maakt van het vonnis dat het faillissement uitspreekt (Z. o.m. Cass. 25 september 1941, Pas. 358);

Overwegende dat deze stelling, die het gewone verzet mogelijk acht omdat het door de faillissementswet niet uitdrukkelijk wordt uitgesloten, nochtans op vele bezwaren stuit:

1) Die gewone onverkorte termijn is in tegenspraak met de ratio legis van de faillissementswet die door het inkorten van de termijnen van voorziening een vlugge afwikkeling van de faillissementen wil verzekeren.

2) De gefailleerde, die door de dagvaarding reeds kennis had van de tegen hem ingestelde vordering, zou over de langere termijn van art. 158 W.B.R. beschikken, terwijl de gefailleerde die niet werd gedagvaard en van het tegen hem uitgesproken faillissement slechts kennis kreeg door de publicatie, slechts over de kortere termijn van art. 473 F.W. zou beschikken om derden-verzet te stellen.

3) Dat het vonnis dat het faillissement uitspreekt niet opgenomen werd in de opsomming van art. 465, al. 2 en volgende betekent niet a contrario dat het vatbaar is voor verzet. Dit artikel regelt immers geheel de procedure van gewone voorziening: enerzijds de vonnissen die vatbaar zijn voor beroep en anderzijds een aantal vonnissen die voor geen enkele voorziening vatbaar zijn, ook niet voor beroep.

4) Het opstel van art. 465, al. 1 beduidt impliciet dat het verzet uitgeschakeld is: de termijn van beroep begint te lopen vanaf de betekening zowel voor de verstekvonnissen als voor de vonnissen op tegenspraak, dus zonder te vermelden dat de beroepstermijn maar begint te lopen vanaf het ogenblik dat geen verzet meer mogelijk is zoals in art. 443 W.B.R. voorzien;

Er wordt dus geen plaats gelaten voor verzet.

Overwegende dat anderen eveneens bevestigend op hoger gemelde vraag antwoorden, maar nochtans een andere oplossing verdedigen; dat ze van oordeel zijn dat de gefailleerde partij verzet kan instellen overeenkomstig art. 473 lid 2 F.W. aangezien deze bepaling spreekt van de « gefailleerde » zonder onderscheid te maken of hij failliet werd verklaard op rekwest of op dagvaarding (o.m. *Frérickq, Traité du Droit Commercial Belge*, t. VII n° 37);

Overwegende dat ze echter uit het oog verliezen dat art. 473 F.W. niet het gewone maar het derden-verzet regelt en een logische eenheid vormt: In de tweede alinea moet niet worden gespecificeerd om welke gefailleerde het gaat daar de gefailleerde partij reeds uitgesloten wordt van dit verzet door de eerste alinea, en met reden daar hij geen derde is.

Overwegende dat de conclusie zich opdringt dat de faillissementswet een afwijkende maar volledige procedure heeft voorzien die, om een vlugge afhandeling te verzekeren, niet alleen de termijnen maar ook de middelen van voorziening heeft beperkt, in die zin dat in iedere aanleg slechts eenmaal de gelegenheid tot verdediging wordt gegeven; dat de verwarring enigszins voortspuit uit de omstandigheid dat de gefailleerde ook een derde kan zijn — wanneer zijn faillissement op re-

kwest wordt uitgesproken — en dat hij dan evenals de andere derden de gelegenheid krijgt zijn belangen te verdedigen door derden-verzet;

Overwegende dat bovenstaande beschouwingen nopens het verstekvonnis dat het faillissement uitspreekt evengoed toepasselijk zijn op het verzet tegen het verstekarrest dat dezelfde gevolgen heeft, zodat zich ook hier dezelfde oplossing opdringt;

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op art. 24 van de wet van 15 juni 1935;

Gehoord in openbare terechtzitting de heer Substituut procureur-generaal Vander meersch in zijn advies,

Verklaart het verzet tegen het verstekarrest dd. 7 februari 1967 niet ontvankelijk,

Zegt voor recht dat dit arrest zijn volle uitwerkselen zal hebben.

Veroordeelt verzetster tot de kosten van het verzet.

JEUGDRECHTBANK TE GENT.

16 februari 1967.

Jeugdrechter : Mr. Van Wijmeersch.

Openbaar ministerie : Mr. Deweer.

Kinder- en jeugdbescherming. — Huwelijk. — Huwelijksvermogensstelsels. — Weigering van moeder-weduwe van toestemming tot huwelijk van minderjarige dochter. — Toestemming verleend door de jeugdrechtbank. — Impliceert toestemming tot het sluiten van een huwelijkscontract.

Majelijne

Rekwest.

Aan de Heer Voorzitter der Jeugdrechtbank bij de Rechtbank van Eerste Aanleg, zitting houdende te Gent; Vertoont Ued. met eerbied:

Mejuffur Diane-Anna-Raymond Majelijne,.....

Dat zij voornemens is het huwelijk aan te gaan met de Heer Cyrillus-Adolphus-Maria De Jaeger, (.....)

dat de toestemming tot dit voorgenomen huwelijk haar verleend werd bij vonnis van de Jeugdrechtbank te Gent dd. 19-1-1967, thans in kracht van gewijsde getreden;

Dat zij in verband met het voorgenomen huwelijk, een huwelijkscontract wenst af te sluiten met haar toekomstige echtgenoot, huwelijkscontract waarbij aangenomen zou worden het stelsel der gemeenschap van goederen beperkt tot de aanwinst en zoals voorzien bij art. 1408 van het B.W.;

Dat haar moeder Mevrouw Elvire Van Acker, wed. Robert Majelijne (.....), weigert haar toestemming te geven tot het afsluiten van het voorgenomen huwelijkscontract;

Dat derhalve het vertoogster aanbelangt dat deze toestemming haar verleend zou worden door de Jeugdrechtbank;

Om deze redenen verzoekt vertoogster Ued., Mijnheer de Voorzitter;

na partijen voor Ued. te hebben opgeroepen;

— vertoogster te machtigen tot het afsluiten van een huwelijkscontract waarbij aangenomen wordt het stelsel der gemeenschap van goederen beperkt tot de aanwinsten, zoals voorzien bij art. 1498 van het B.W., behoudens de wijzigingen in het contract bepaald en ten bewijze waarvan vertoogster bij onderhavig verzoekschrift

een afschrift voegt van het ontwerp van het voorgenomen huwelijkscontract.

Advies

Daar de wet van 8 april 1965 betreffende de Jeugdbescherming heeft nagelaten het artikel 1398 van het B.W. aan te passen in geval van toepassing van artikel 160 bis B.W., is huidig verzoekschrift gericht aan de Jeugdrechtbank.

Wanneer de Jeugdrechtbank een huwelijk toelaat bij toepassing van de artt. 148 en 152 B.W. moet aangenomen worden dat het volstaat alleen de ouder, die wel in het huwelijk toestemt, zijn bijstand te doen verlenen bij het bepalen van het huwelijkscontract (T.P.R. 1964, n. 2 blz. 250, nrs. 25-26).

Maar voor het geval, zoals in casu, de Jeugdrechtbank, op grond van art. 160 bis B.W., over de weigering tot huwelijks toestemming van de beide ouders is heengestapt, zou er in hoofdorde moeten uit afgeleid worden dat de toekomstige echtgenoten zonder enige bijstand van de ouders, die toch de toestemming tot het huwelijk hadden geweigerd, vrij hun huwelijksgoederenregime mogen bepalen. De minderjarige, die, door een op voet van artikel 160 bis B.W. verleende gerechtelijke toestemming, bekwaamheid verwerft om een huwelijk aan te gaan, moet ook bekwaam worden geacht om toe te stemmen in alle overeenkomsten die het huwelijkscontract kan bevatten. De bekwaamheid tot huwelijk moet logischerwijze de bekwaamheid includeren om die overeenkomsten en regelingen te treffen die rechtstreeks met het toegelaten huwelijk in verband staan. Het tegendeel schept een onlogische en zelfs strijdige rechtssituatie.

In hoofdorde blijkt de requesitante derhalve de gevraagde machtiging niet nodig te hebben.

In ondergeschikte orde :

De vraag moet dan worden gesteld op grond van welke bepaling van de wet van 8 april 1965 de Jeugdrechtbank enige bevoegdheid in zake zou bezitten. Op eerste gezicht dan niet op de artt. 148 tot 160 bis B.W., daar deze artikels uitsluitend betrekking hebben op het huwelijk zelf, inzonderheid op de hoedanigheden en de voorwaarden die vereist zijn om een huwelijk te mogen aangaan.

Voortgaande nochtans op een bepaalde rechtspraak en rechtsleer zou de Rechtbank, gevat ingevolge een weigering tot toestemming in het huwelijk moeten kunnen beslissen met betrekking tot het verlijden van het huwelijkscontract (T.P.R. 1964, n° 2 blz. 250, nr. 26 - Rb Brussel 24-3-1961 Ann. Not. enreg. 1962, 52).

Gent, 10 februari 1967.

De Procureur des Konings,
(get.)

Vonnis

Gezien het vorenstaand request en het geschreven advies van de Procureur des Konings ;

Gezien de stukken en ondermeer de beschikking van de jeugdrechter, de dato 11 februari 1967, houdende sluiting van de navorsingen met bevel tot mededeling van het dossier aan het openbaar ministerie en verwijzing vande zaak naar de openbare terechtzitting van heden ;

Overwegende dat de aanstaande echtgenoten alsmede de moeder van de aanstaande bruid door de griffier behoorlijk werden opgeroepen ; dat zij in persoon ter zitting zijn verschenen, behalve de moeder, die vertegenwoordigd was door haar raadsman Meester Dhooge, advocaat te Ledeberg ;

Gehoord de comparanten in hun verklaringen en uitleggingen ;

Overwegende dat, naar de termen van het verzoekschrift, bij huwelijkscontract, dat de aanstaande echtge-

noten zinnens zijn af te sluiten, het stelsel van de gemeenschap van goederen beperkt tot de aanwinsten zou worden aangenomen, zoals voorzien bij art. 1.498 van het B.W. ;

Overwegende dat bij vonnis op datum van 19-1-1967 door deze rechtbank gewezen aan verzoekster toestemming werd verleend om een geldig huwelijk aan te gaan met De Jaeger Cyrillus Adolphus Maria, garagist, geboren te Zaffelare op 8 augustus 1934, wonende te Moerbeke, Hospicestraat, 175, dit bij ontstentenis van toestemming hiertoe vanwege de moeder van verzoekster Van Acker Elvire, weduwe Robert Majelijne, wonende te Mendonk, Dorpstraat ;

Overwegende dat het blijkt uit het verzoekschrift en tevens uit de akte in brevet verleden te Mendonk-Gent op 10-2-1967 door notaris André Block, te Lochristi, dat mevrouw Van Acker Elvire evenmin ermee instemt dat haar dochter, Majelijne Diane, het voorgenomen huwelijkscontract zou afsluiten ;

Overwegende dat de minderjarigen tot het aangaan van een huwelijk de toestemming van hun ouders behoeven, doch dat in geval van weigering of in geval slechts één van beiden toestemt, de jeugdrechtbank de vereiste toestemming kan verlenen (art. 148 B.W. zoals gewijzigd door art. 13 Wet 8-4-1965, art. 160bis B.W. ingevoerd bij art. 13/2° et 8-4-1965) ;

Overwegende dat art. 1398 B.W. bepaalt dat de minderjarige die bekwaam is om een huwelijk aan te gaan, bekwaam is om toe te stemmen in alle overeenkomsten die het huwelijkscontract kan bevatten ; dat art. 1394 B.W. daarenboven voorziet dat de huwelijksvereenkomsten vóór het huwelijk bij notariële akte moeten opgemaakt worden ;

Overwegende dat de bekwaamheid tot het aangaan van een huwelijk, aan verzoekster verleend bij vonnis van 19-1-1967 voornoemd, logischerwijze de bekwaamheid includeert om alle overeenkomsten en regelingen te treffen, alle formaliteiten te vervullen en akten op te maken of te laten opmaken welke rechtstreeks met het toegelaten huwelijk in verband staan ;

dat een miskennen van genoemd recht een onlogische en zelfs strijdige rechtssituatie zou scheppen ;

Overwegende dat het opmaken van een huwelijksvereenkomst bij notariële akte en dit vóór het eigenlijke huwelijk dan ook klaarblijkelijk een onmiskenbaar recht is dat aan de toekomstige huwendenden behoort ;

dat de machtiging tot huwen bij voornoemd vonnis verleend derhalve het recht impliceert een contractuele huwelijksregeling te treffen in de vormen en voorwaarden bij het burgerlijk wetboek voorzien ;

dat de weigering van Van Acker Elvire, moeder van verzoekster, dan ook zonder uitwerking blijft dienaangaande, vermits de minderjarige de bijstand niet behoeft van de ouder die weigerde toe te stemmen in het huwelijk (Overzicht van de rechtspraak (1960-1963) betreffende het personen- en familierecht door Prof. W. Delva en Mr. G. Baert in Tijdschrift voor Privaatrecht, 1964 (nrs 2 en 3) sub nr 25-26, blz. 250-251 ; De Civielrechtelijke bepalingen betreffende de minderjarigen in de nieuwe wet Jeugdbescherming door Proc. Gener. J. Matthys, Tijdschr. Privaatrecht 1965 (nr. 3) sub nr. 34 blz. 339) ;

Om deze redenen :

Gelet op de artt. 2, 9, 37 en 41 van de wet van 15-6-1936 op het taalgebruik in gerechtszaken ;

Verklaart voor recht dat de toestemming tot het aangaan van een huwelijk aan verzoekster verleend bij vonnis van deze rechtbank, de dato 19-1-1967, tevens de machtiging inhoudt om een huwelijksvereenkomst af te sluiten, zoals in het verzoekschrift nader omschreven,

POLIETIERECHTBANK TE KORTRIJK.

29 december 1967.

Voorzitter : Mr. L. Meersschaert.
Advocaat : Mr. W. Van Haesebrouck.

Verplichte Ziekte- en Invaliditeitsverzekering. — Weigering van geneesheer om in de vastgestelde vormen de bescheiden van verleende zorgen uit te reiken. — Bevoegdheid van de inspecteurs van de dienst voor administratieve controle van het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering om processen-verbaal op te stellen. — Onbevoegdheid van de dienst voor administratieve controle om klacht in te dienen. — Uitsluitelijke bevoegdheid van de Algemene Raad van het Rijksfonds voor ziekte- en invaliditeitsverzekering om rechtsgeldig klacht in te dienen.

Wanneer een geneesheer de bescheiden van verleende zorgen aan een verplicht verzekerde niet uitreikt in de vastgestelde vormen zijn de inspecteurs van de dienst voor administratieve controle bevoegd om geldige processen-verbaal op te stellen.

De dienst voor administratieve controle is echter niet bevoegd om klacht bij het openbaar ministerie in te dienen. Op grond van art. 8, 8° van de wet van 8 april 1965, dat bovendien verwijst naar art. 93, 10° is alleen de Algemene Raad van het Rijksfonds voor ziekte en invaliditeit bevoegd om vervolgingen aanhangig te maken voor de Rechtbank.

O.M. t./Dr. X.

Feiten :

Op 11 april 1967 wordt beklaagde gewaarschuwd dat tijdens de gebruikelijke controlebezoeken in de verzekeringsinstellingen, vastgesteld werd dat de getuigschriften van verzorging, welke beklaagde afleverde, niet strookten met de getuigschriften van verzorging, voorgeschreven bij de Verordening van 20 december 1966;

Verder werd beklaagde bij zelfde aangetekend schrijven verwittigd dat deze feiten strafbaar zijn, in toepassing van art. 103 b, van de wet van 9 augustus 1963;

Op 20 juni 1967 en 21 juni 1967 wordt door Dehaene Fernand en op 24 juli 1967 wordt door Calluy Raymond, inspecteurs bij de Dienst voor Administratieve controle van het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering proces-verbaal tegen betichte opgesteld. Afschrift van dit proces-verbaal werd overeenkomstig art. 102 van de wet van 9 augustus 1963 aan betichte toegestuurd;

Op 3 juli 1967 worden voormelde processen-verbaal overgemaakt aan de heer Ambtenaar van het Openbaar Ministerie te Kortrijk. Tevens wordt klacht ingediend ten laste van betichte. Bewust schrijven wordt verstuurd en getekend door de leidende Ambtenaar van de Administratieve Controle, de heer Van Hoey;

In rechte :

Overwegende dat ter zake zeer uitvoerige besluiten werden neergelegd door de raadsman van betichte, alsmede door het Openbaar Ministerie, ter zitting van 8 december 1967;

Overwegende dat beklaagde voorhoudt dat de vervolgingen onwettelijk zijn;

1° De processen-verbaal werden opgesteld door de inspecteurs van de Administratieve Controle. Deze personen zijn niet bevoegd om processen-verbaal op te stellen. Dienvolgens moeten de betwiste processen-verbaal uit het debat verwijderd worden.

Overwegende dat beklaagde tevergeefs beroep doet op art. 93 der wet van 9 augustus 1963;

Dat inderdaad dit artikel slechts de taak van het Comité voor Administratieve controle omschrijft, doch niet spreekt over de bevoegdheid en de taak der administratieve controleurs;

Overwegende dat art. 102 van voormelde wet, uitdrukkelijk de opdracht tot het maken van processen-verbaal geeft aan de officieren van gerechtelijke politie, en ook aan personen, welke aangeduid zijn in de art. 80, 85 en 94, zijnde de eerstaanwezende geneesheren-inspecteurs, geneesheren inspecteurs, en inspecteurs (zie art. 94);

Overwegende dat derhalve de wet zelf aan de inspecteurs voor administratieve controle de bevoegdheid gaf tot het opstellen van processen-verbaal; dat op grond van art. 102 zij ontegensprekelijk de bevoegdheid hebben om processen-verbaal op te stellen;

Dat dit middel, dan ook ongegrond is;

2° De Rechtbank is op onregelmatige wijze gevat. Betichte houdt voor, dat de processen-verbaal, opgemaakt door de inspecteurs voor de administratieve controle, opgestuurd werden door de leidende ambtenaar van de dienst voor Administratieve Controle en dat deze klacht indiende. Beklaagde houdt voor dat dergelijke klacht alleenlijk rechtsgeldig kan ingediend worden door de Algemene Raad van de Ziekte en Invaliditeitsverzekering.

Overwegende dat op 3 juli 1967 de processen-verbaal, opgemaakt door de administratieve controleurs, overgemaakt werden aan de Ambtenaar van het Openbaar Ministerie door de leidende Ambtenaar van de Administratieve Diensten;

Overwegende dat art. 93, 10° der wet van 9 augustus 1963, gewijzigd bij art. 41 der wet van 8 april 1965, voorziet, dat de processen-verbaal van de inspecteurs der Administratieve Controle dienen gericht te worden aan het Comité van de Dienst voor Administratieve-Controlle; dat dit Comité (zie art. 93, 10°) het dossier dient over te maken aan de Algemene Raad van het Rijksfonds voor verzekering tegen Ziekte en Invaliditeit;

Overwegende dat op grond van art. 8, 8° van de wet van 8 april 1965, welke bevestigend verwijst naar art. 93, 10° - *alleen* de Algemene Raad van het Rijksfonds voor verzekering tegen ziekte- en invaliditeit, de vervolgingen aanhangig kan maken voor de Rechtbank;

Overwegende dat deze wetbepalingen zeer duidelijk zijn; dat ook de bedoeling van de wetgever overduidelijk is; de Algemene Raad moet in alle objectiviteit en zonder vooroordelen kunnen beslissen omtrent de gepastheid der in te stellen vervolgingen;

Overwegende dat het reeds voor Onze Rechtbank, kon vastgesteld worden uit de getuigenissen der administratieve controleurs dat veel meer processen-verbaal opgemaakt zijn geworden, dan er vervolgingen werden ingesteld;

Dat één der inspecteurs (Hofman) ter zitting en onder eed bekende dat de geneesheren welke gedagvaard werden « bij wijze van steekproef » vervolgd werden door zijn administratie;

Overwegende dat de wetgever het dan ook bij het rechte eind had, alleen de Algemene Raad te laten beslissen tot vervolging, dit teneinde alle discriminatie te verhinderen;

Overwegende dat, daar waar de wet uitdrukkelijk bepaalt hoe een dossier dient aanhangig gemaakt te worden, ingeval van proces-verbaal door de inspecteurs van de administratieve controle, het niet in de bedoeling lag van de wetgever het Openbaar Ministerie ambtshalve te laten vervolgen, op grond van op onregelmatige wijze toegezonden dossiers;

Overwegende dat de vordering dan ook onontvankelijk is;

Om deze redenen :

Gezien art. 50 SWB; art. 137, 138, 139, 152, 153, 154, 159, 162, 163 wetboek van strafvordering; wet 15 juni 1935, waarvan de bepalingen werden aangeduid door de heer Voorzitter;

Zegt voor recht dat de vordering op onregelmatige wijze voor de Rechtbank werd ingesteld en derhalve onontvankelijk is.

Ontslaat dienvolgens beklagde van de rechtsvervolgving en legt de kosten lastens de Staat.

NOOT : Over deze aangelegenheid zijn in de rechtspraak de meningen erg verdeeld. In zijn vonnis van 8 november 1967 (R.W. van 3 december 1967) heeft de Heer Vrederechter van Beringen veroordeeld. Door het vonnis van 29 november 1967 (R.W. van 10 december 1967) heeft de Heer Vrederechter van Bree de vordering van het O.M. onontvankelijk verklaard. De politierechtbank te Antwerpen heeft door vonnis van 20 december 1967 (R.W. van 7 januari 1968) de vervolging ontvankelijk verklaard en veroordeeld. Bovenstaand vonnis verklaart andermaal de vervolging onontvankelijk. In dezelfde zin besliste de politierechtbank van Mons door vonnis van 1 december 1967.

VREDEGERECHT TE HARELBEKE

17 november 1966

Rechter : M. H. Vanden Berghe.

Advokaten : Mrs. C. Verhaaren en Gheysen

Quasi-delicten. — Meerdere verantwoordelijken. — Uitvoerbare titel. — Insolventie. — Recht van de benadeelde.

Een uitvoerbare titel (vonnis) tegen een insolvente verantwoordelijke voor een quasi-delict beperkt of verhindert geenszins het recht van de benadeelde tegen de solvante medeverantwoordelijke voor het quasi-delict.

De benadeelde is en blijft gerechtigd de vergoeding van de volledige, door haar geleden, schade van de insolvente verantwoordelijke te eisen, maar zij is niet verplicht dit alleen jegens de insolvente verantwoordelijke te doen.

Vanoutrijve t./Belgische Staat (Ministerie van Landsverdediging)

Gelet op het gedinginleidend exploit van gerechtsdeurwaarder Emile Beyl te Sint-Gillis-Brussel dd. 13 oktober 1966 en gelet ook op de daarin gestelde vordering;

Gelet voorts op de door beide partijen voorgebrachte uitleg, middelen en besluiten;

Overwegende dat uit de door partijen verstrekte uitleg alvast blijkt dat aanlegger op 22 juni 1965, te Waregem, in een ongeval betrokken was en bij die gelegenheid schade aan zijn wagen opliep;

Overwegende dat verder blijkt dat in dit verband drie aan dit geding vreemde personen strafrechtelijk werden vervolgd, terwijl de beide hier in zake zijnde partijen zich burgerlijke partij aanstelden;

dat nog blijkt dat terzake beslist werd als volgt :

— de vordering der burgerlijke partij Vanoutrijve werd ongegrond verklaard in de mate dat zij tegen de beklagde Loontjens was gesteld en principieel als volledig gegrond aanvaard in de mate dat zij tegen de beklagden Surmont en Verschelde was gericht en deze laatsten werden in solidum veroordeeld in betaling van de burgerlijke partij Vanoutrijve der som van 11.071 fr.;

— de vordering der burgerlijke partij, de Belgische Staat, werd eveneens ongegrond verklaard in de mate dat die tegen de beklagde Loontjens was gesteld en ten dele gegrond verklaard in de mate dat zij tegen de beklagden Surmont en Verschelde was gericht;

Deze laatsten werden meer bepaald veroordeeld in betaling, in solidum, aan de burgerlijke partij De Belgische Staat ener vergoeding gelijk aan de twee derden der terzake door hem geleden schade, het bedoelde vonnis in zijn overwegingen vooropzettende dat de autobestuurder Hanot, orgaan der burgerlijke partij, de Belgische Staat, voor één derde voor het schadegeval aansprakelijk mest worden geacht;

Overwegende dat aanlegger thans, aanvoerend dat de voornoemde partijen Surmont en Verschelde volledig insolvel zijn waardoor het hem onmogelijk is bovenbedoeld vonnis tegen hen uit te voeren, de rechtstreekse veroordeling vordert van gedaagden in betaling aan hemzelf van een derde deel der terzake door hem geleden schade hetzij in betaling ener som van (11.071 : 3 =) 3.690 fr. meer de rente, enz....;

Overwegende dat verweerder de gegrondheid en zelfs de ontvankelijkheid der gestelde vordering betwist terzake onder meer aanvoerend dat de rechtbank niet door het bovenbedoeld vonnis gehouden is en anderzijds nog aanvoerend dat vermits de strafrechter aanvaard heeft dat de beklagden Surmont en Verschelde volledig, jegens aanlegger, voor het schadegeval aansprakelijk waren en aanlegger dit vonnis heeft geaccepteerd, zelfde aanlegger niet gerechtigd kan zijn, jegens hem vergoeding van enige schade te vorderen;

Overwegende dat deze stelling vanzelfsprekend niet opgaat;

dat in dit vonnis blijkbaar wel is gesteld dat de burgerlijke partij Vanoutrijve gerechtigd is en blijft de vergoeding van de volledige door haar geleden schade vanwege de beklagden Surmont en Verschelde te eisen, maar niet dat zij dit alléén jegens hen kan of kon doen;

dat daarin voorhands trouwens mede overwogen wordt dat de hoofdzakelijke oorzaak van het schadegeval in de foutieve doenwijze van gedaagden Surmont en Verschelde te vinden is en verder, dat het echter mede redelijk lijkt te aanvaarden dat de bestuurder Hanot ook in zekere mate voor het schadegeval aansprakelijk is;

Overwegende dat deze rechtbank, voor zoveel als nodig, deze mening deelt en het als behoorlijk bewezen aanvaardt dat de bestuurder Hanot terzake mede een fout heeft begaan en deze fout voor één derde als oorzaak van het schadegeval moet worden aangezien;

Overwegende dat de vordering van aanlegger aldus volledig gegrond voorkomt.

(.....)

WERKRECHTERSRAAD TE ANTWERPEN.

25 oktober 1967.

Voorzitter : Mr. Lambrechts.

Advocaten : Mrs. R. Michielsens en J. Van der Mynsbrugge.

Sociaal recht. — Gewaarborgd weekloon. — Voorwaarde : één maand dienst in de onderneming. — Deze termijn kan niet verworven worden tijdens ziekte.

Het recht op een gewaarborgd weekloon is, inter alia, ondergeschikt aan de voorwaarde dat de arbeider één maand dienst telt in de onderneming.

Deze bepaling is niet vatbaar voor interpretatie en dient tevens als een vervattermijn beschouwd.

Dit betekent dat de anciënniteit van één maand niet tijdens de ziekte kan verworven worden.

Automatic Electric t./ Van Vlasselaer.

Aangezien het verzet ontvankelijk is;

Aangezien de oorspronkelijke vordering er toe strekt betaling te bekomen van gewaarborgd weekloon wegens ziekte voor de periode van 24 september 1965 tot 30 september 1965 of 1.029,- fr.;

Aangezien het vaststaat dat verweerster op verzet in dienst trad bij aanlegster op verzet op 23 augustus 1965;

Aangezien verweerster op verzet ziek werd op 20 september 1965 en dit bleef tot 23 oktober 1965;

Aangezien hieruit blijkt dat op het ogenblik dat verweerster op verzet ziek werd, zij nog geen maand dienst telde in de onderneming;

Aangezien ingevolge kwestieus art. 28, 1, laatste alinea der wet op het arbeidskontraakt, het recht op gewaarborgd weekloon ondergeschikt is aan de voorwaarde dat de arbeider één maand dienst telt in de onderneming;

Aangezien deze bepaling niet vatbaar is voor interpretatie en dat de kwestieuze termijn van 30 dagen als vervalt termijn dient aanzien;

Aangezien de anciënniteit dan ook niet tijdens de ziekte kan verworven worden;

Aangezien de oorspronkelijke eis dus ongegrond is;

Om deze redenen,

De Werkrechtsheraad van Antwerpen, Kamer voor Werklieden, alle andere en tegenstrijdige besluiten verwerpende, verklaart het verzet ontvankelijk en gegrond. vernietigt het vonnis waartegen verzet en opnieuw rechtdoende wijst verweerster op verzet, oorspronkelijk aanlegster, af van haar eis en veroordeelt haar tot de kosten van het vonnis waartegen verzet en deze van het verzet.

NOOT : 1. Par. 1 bepaalt dat, « dit recht (op het gewaarborgd weekloon) ondergeschikt is aan de voorwaarde dat de werkman zonder onderbreking gedurende ten minste één maand in dienst van dezelfde onderneming is gebleven. »

Het kwestieus artikel is dus art. 29 par. 1 en niet art. 28 zoals in het vonnis vermeld staat.

2. De vraag die ter oplossing voorgelegd werd aan de rechtbank luidde: « Kan de anciënniteit van één maand, zoals bedoeld in art. 29, par. 1 in fine ook bereikt worden tijdens een ziekteperiode? »

Zoals het meermaals gebeurt, ook hier twee theses, die diametraal tegenover elkaar staan.

De werkrechtsheraad te Charleroi verdedigt de stelling dat de anciënniteit moet bereikt zijn op de eerste dag van de ziekte (W.R. Charleroi, 25 februari 1964, T.S.R. 1964, nr. 2, p. 104). Het besproken vonnis aanvaardt deze zienswijze.

De werkrechtsheraad te Kortrijk echter komt tot een ander besluit, en neemt aan dat de vereiste anciënniteit ook bereikt kan worden tijdens de referentieperiode. (Kortrijk, 27 november 1964, R.W. 1964-1965, k. 2037).

3. Welke van die twee theses benadert nu de « ratio legis »?

Alhoewel het besproken vonnis beweert dat de bepalingen van art. 29 par. 1 niet vatbaar zijn voor interpretatie wegens de duidelijkheid van de tekst, dienen wij echter vast te stellen dat de tekst deze kwaliteit niet bezit, en derhalve niet eksklusief in de richting stuwt van de betekenis, die het vonnis eraan geeft.

De tekst bepaalt :

« Dit recht (gewaarborgd weekloon) is ondergeschikt aan de voorwaarde dat de werkman zonder onderbre-

king gedurende ten minste één maand in dienst van dezelfde onderneming is gebleven ».

Er staat dus niet dat de werknemer eerts één maand in dienst moet zijn vooraleer hij ziek wordt, zoals de eerste thesis o.i. ten onrechte aanneemt.

Dus men mag o.i., zich steunend op die tekst dan ook stellen dat de vereiste anciënniteit bereikt kan worden tijdens de referentieperiode. Wij menen dat de tweede zienswijze het best overeenkomt met de wil van de wetgever.

Tijdens de bespreking van de wet van 20 juli 1960, die de latere wet van 10 december 1962 zou worden, kwam het probleem o.m. ter sprake naar aanleiding van het recht op het gewaarborgd weekloon van dienstplichtigen.

Terzake werd duidelijk gezegd dat er geen probleem bestond, vermits er tijdens de militaire dienstplicht wel schorsing van de overeenkomst maar geen schorsing voor de berekening van de anciënniteit is. (Belg. Senaat, zitting 1959-1960, Parl. Besch., nr. 463, p. 43).

Dit laat P. Horion toe te schrijven : « Précisons bien que la loi n'exige pas que l'ouvrier ait travaillé effectivement au service de la même entreprise mais plus simplement qu'il soit resté au service de la même entreprise pendant au moins 6 mois. C'est la durée du contrat de travail en cours qui compte même si au cours de ce laps de temps, il y a eu des périodes de suspension de l'exécution du contrat. Ainsi le service militaire ne constitue pas une interruption pour le calcul de l'ancienneté ». (Horion P., Suspensions du Travail et salaire garanti, (1961), nr. 49).

4. En alhoewel de wet van 10 december 1962, de vereiste anciënniteit van zes maanden terugbracht op één maand, veranderde ze niet de geest van de wet.

De ratio van de wet van 20 juli 1960 is dan ook nog steeds behouden, zodat wij kunnen stellen dat de anciënniteit ook bereikt kan worden tijdens de referentieperiode.

In aansluiting met het voorgaande lid van art. 29 § 1 zal het gewaarborgd weekloon eventueel verschuldigd zijn voor de dagen van de periode van 7 dagen, die nog niet vervallen zijn.

5. Ons steunend op de voorbereidende werken dienen wij op te merken dat de voorwaarde van anciënniteit niet mag gezien worden in functie van een werkgetrouwheid.

In de Senaat, waar de voorwaarde werd toegelicht, werd ter haar verantwoording aangevoerd dat ze toelaat aan de werkgever en aan de arbeiders elkaar wederzijds beter te leren kennen, basis van wederzijds vertrouwen, zonder hetwelk geen enkel regime op voldoende wijze kan toegepast worden. (Belg. Senaat, zitting 1959-1960, Parl. Besch., nr. 463, p. 10). Deze vaststelling versterkt onze zienswijze.

A. Van Mensel.

TIJDSCHRIFTEN

Omnilegie : jg. 1967 - nr. 11 :

Wetgeving.

Nederlands Juristenblad : jg. 1968 - nr. 1 :

The Right Honourable Lord Gardiner, High Chancellor of England, Towards the Unity of European Law. — Kramer H.L.M., Beschouwing over de artikelen 252 en 253 Rechtsvordering II (slot). — Kamp J.J., Misrepresentation. — Nota J.A., Het ontwerp van Wet tot wijziging van het adoptierecht. (334k. B.W.). — Van der Veen Th. L., Nu wordt het werkelijk tijd om in art. 31 W.V.W., lid 1 het begrip « houder » te verduidelijken. — Polak J.M.; Rectificatie. — Luiking H.F.W., Nogmaals de titel Professor.

Bestuurswetenschappen : jg. 1967 - nr. 6 :

Wessel J., Overzicht over de jurisprudentie van de Kroon. — Somer J.C., Jurisprudentie van de gewone rechter. — Van der Burg F.H., Overzicht van de rechtspraak van de Centrale raad van beroep.